



Bedre balance

Juni 1998

Regeringen

Bedre balance

Omslag: Levison+Johnsen+Johnsen a/s
Tryk: Levison+Johnsen+Johnsen a/s
Oplag: 5.000

Bogen udleveres gratis så længe lager haves og kan ske ved personlig henvendelse hos

Finansministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Tlf. 33 92 33 33

ISBN: 87-7856-181-7

Bogen findes på www.fmi.dk

ISBN: 87-7856-182-5

Regeringen, juni 1998

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
2. Personskatten.....	9
2.1. Justering af personskatten	9
2.2. Beskatning af kapitalindkomst	14
2.3. Virkninger på marginalsatten	18
2.4. Virkningerne på den økonomiske fordeling og rådighedsbeløbene	21
3. Erhvervsbeskatningen	25
3.1. Selskabsskattesatsen m.v.....	25
3.2. Afskrivningsregler.....	26
3.3. Lønsumsafgift.....	26
3.4. Moms kredit	26
3.5. Aktieskat for pensionsopsparringen	27
4. Realrenteafgift og pensionsopsparring	29
5. Grønne afgifter	33
5.1. Energiafgifterne.....	33
5.2. Benzinafgiften	34
5.3. Registreringsafgiften	36
5.4. Virkning af afgiftsforhøjelserne for den enkelte	36
6. Samlet provenuvirkning	37
7. Stabilisering af den økonomiske udvikling	39
7.1. Justeringens virkninger	40
7.2. Justeringens virkninger i perspektiv.....	41
Bilag:	47

Bedre balance

1. Indledning

Dansk økonomi har været i fremgang siden 1993. Til næste år kan der være omkring 200.000 personer flere i beskæftigelse end i 1993. Ledigheden – der toppede med 360.000 personer i starten af 1994 – er næsten halveret. Derved er et af regeringens højest prioriterede mål nået.

Den økonomiske fremgang er imidlertid for stærk. Det har forringet betalingsbalancen og øget presset på arbejdsmarkedet. Det betyder tab af markedsandele og risiko for højere inflation.

Det private forbrug er mere end 20 pct. højere end i 1993.

Ledigheden er nu så lav, at et fortsat hurtigt og kraftigt fald vil lede til overopledning. Det skal undgås, at opsvinget på den måde får lov at ødelægge sig selv. Det ville lægge grundstenen til en nedgangsperiode, som kunne vare flere år og forhindre den ønskede gode udvikling frem til år 2005.

Det ville især ramme arbejdsmarkedets svage grupper, hvis ledigheden igen skulle stige. Også boligejerne ville blive ramt, hvis boligmarkedet bliver overophedet, så huspriserne efterfølgende falder kraftigt.

Målsætninger

Den økonomiske politik justeres, så disse risici forebygges. Der skal sikres bedre balance i det økonomiske opsving.

Fremgangen skal ned i fart, så den kan fortsætte. Det skal ske ved at gennemføre langsigtede ændringer af den økonomiske politik, som samtidig passer til den aktuelle konjunktursituation.

Et afgørende bidrag hertil skal komme fra en justering af skattesystemet, der også sikrer, at de bredeste skuldre bærer de største byrder. Målene er:

- Bedre balance i den langsigtede opsparing.

Den private sektors opsparing er ikke stor nok. Det hænger blandt andet sammen med, at rentefradragets skatteværdi er for stor. Tidspunktet for at reducere fradraget er velegnet, fordi det også er nødvendigt for at stabilisere opsvinget.

- Bedre balance mellem vækst og miljø.

Der mangler endnu et stykke vej, før målet om at mindske udledningen af CO₂ bliver nået. Derfor øges de grønne afgifter, og skatten på arbejdsindkomst reduceres.

- Bedre balance mellem indsats og økonomisk gevinst for lavtlønnede.

Der er for stor ledighed blandt lavtlønnede. De kommunale skattestigninger siden 1993 har især ramt personer med lav indkomst. Det har mindsket den økonomiske fordel ved beskæftigelse for de lavtlønnede. Derfor sænkes skatten for de lavtlønnede.

- Bedre balance mellem de forskellige dele af det danske skattesystem

Satsen for realrenteafgiften falder kraftigt i disse år og er nu klart under skatteværdien af rentefradraget i personbeskatningen. Den effektive beskatning af pensionsafkast er i forvejen lav, fordi en stor del er undtaget fra realrenteafgift. Disse spændinger øger risikoen for omfattende lånefinansierede indskud i pensionskasser med henblik på at spare skat. Justeringen mindsker disse problemer.

- Bedre balance mellem skatteregler i Danmark og udlandet

Det danske skattesystem har tilnærmet sig systemerne i de andre europæiske lande. Der er dog fortsat punkter, hvor Danmark afviger. Det gælder i nogen grad selskabsskatten, hvor satsen er højere end i flere af vore nabolande. Skatteværdien af rentefradragsretten er blandt Europas mest omfattende. Det rettes der op på.

Omlægningen i hovedtræk

Regeringen fremlægger forslag til justeringer af skatten for både personer, virksomheder og pensionssektoren, der forbedrer de ovennævnte balancer og samtidig indeholder en social profil. Justeringerne sker gradvist og vil være tilendebragt i 2002. Velstandsfremgang og den gradvise indfasning vil give husholdninger og virksomheder mulighed for tilpasninger.

Den statslige bundskat sættes ned. Bundfradraget ved beregning af mellemskatten sættes op, og det skrå skatteloft fastholdes uændret.

Dermed sænkes personskatten mere for de lave end for de høje indkomster. Denne målrettede skattelettelse til de lavestlønnede vil styrke gruppens beskæftigelsesmuligheder. Samtidig genetableres den fordelingsmæssige balance, som var tilsigtet i skattereformen fra 1993.

Skatteværdien af rentefradraget sættes ned til ca. 32 pct.

Det vil øge den langsigtede opsparing og bidrage til at stabilisere udviklingen på ejerboligmarkedet og i det private forbrug. Også de ligningsmæssige fradrag får en skatteværdi på ca. 32 pct.

Lejeværdien erstattes af en kommunal ejendomsværdiskat

Lejeværdien har voldt forståelsesproblemer og erstattes derfor af en kommunal ejendomsværdiskat med tilsvarende økonomiske virkninger.

Selskabsskattesatsen sættes ned til 26 pct.

Det vil forebygge, at skatteovervejelser kan afgøre, om en virksomhed vil placere sig i Danmark eller i et af vore nabolande.

Afskrivningsreglerne tilpasses fremtidens erhvervsstruktur

Det vil skabe mere lige rammevilkår. I dag favoriserer reglerne kapitalintensive virksomheder og diskriminerer mod vidensintensive virksomhedstyper. Disse forskelle i rammevilkår fastholder en utidssvarende erhvervsstruktur. Samtidig reduceres de store virksomheders kreditfordel, når der afregnes moms til staten.

Der indføres 10 pct. skat på afkast af pensionssektorens aktier

Dette skal ses i sammenhæng med den lavere selskabsskattesats, der øger afkastet af aktieinvesteringer. 10 pct. skatten bidrager til at finansiere den lavere selskabsskat. Dermed flyttes noget af den nuværende skattefordel hos investorerne til virksomhederne.

Realrenteafgiften omlægges til en fast afkastskat på 26 pct.

Med lav og stabil inflation er tiden løbet fra en variabel afgift. En fast sats for afkastbeskatningen vil sikre bedre sammenhæng og gennemskuelighed i beskatningen. Hermed mindskes utilsigtede spekulationsmuligheder i skattesystemet. En større del af pensionsafkastet beskattes.

Afgifter på benzin og energi sættes op

Det gavner miljøet og modvirker de negative miljøvirkninger af den seneste tids fald i energipriserne. Samtidig giver det mulighed for at sænke skatten på arbejdsindkomst til gavn for beskæftigelsen.

Den midlertidige pensionsopsparing i ATP gøres permanent

Det vil bidrage til at øge den samlede opsparing.

Der lægges en afgift på kommunale skattestigninger

Det vil forebygge nye stigninger i kommunernes skat. Sådanne stigninger ville modvirke hensigten med justeringen af den statslige skat og belaste de lavere indkomster relativt mest. Væksten i det kommunale forbrug afdæmpes.

Samlede virkninger

Skattejusteringen og de supplerende initiativer har en sammensætning og en størrelse, der sætter den økonomiske fremgang ned i tempo uden at standse den.

Justeringerne er samlet set fuldt finansierede. For de nærmeste år fremkommer et nettobidrag til at stabilisere den stærke økonomiske vækst på et mere holdbart niveau. Det er sammen med en styrkelse af den private opsparing nødvendigt for at dæmpe fremgangen i forbruget. Så virksomhederne og arbejdsmarkedet igen kan følge med.

Skattejusteringen og de supplerende initiativer er langt mindre end de økonomiske stramninger i 1980'erne. Dengang var udgangspunktet et svagt fungerende arbejdsmarked og et meget stort underskud på betalingsbalancen, der skyldtes en grundlæggende ubalance i den private opsparing.

Justeringen vil derfor stabilisere og forlænge den økonomiske fremgang fremfor at stoppe den.

2. Personskatten

Justeringen af personskatten bringer rentefradragets skatteværdi ned. Derved øges tilskyndelsen til at spare op. Den lavere skatteværdi skaber samtidig en bedre balance i forhold til beskatningen af afkastet på pensionsopsparing.

Gevinsten ved at arbejde forøges, især for personer med de laveste indkomster. Det skyldes, at bundskatten reduceres, og at bundfradraget ved beregning af mellemskat øges. Skatten på den sidst tjente krone reduceres for de erhvervsaktive, der ikke betaler topskat.

Skattejusteringen betyder isoleret set, at personer med lav indkomst i de kommende år får mulighed for en lidt større fremgang i indkomsten end personer med høje indkomster.

Afsnit 2.1 præsenterer de væsentligste justeringer af personskatten. Afsnit 2.2 præsenterer justeringen af kapitalindkomstbeskatningen. Der redegøres for virkningerne på marginalsatten og den økonomiske fordeling i afsnit 2.3 og 2.4.

2.1. Justering af personskatten

Justeringen af personskatten har følgende hovedelementer:

- a) *Lavere bundskat*
- b) *Højere bundfradrag ved beregning af mellemskat*
- c) *Fradragenes skatteværdi sættes ned*
- d) *Arbejdsmarkedsbidraget fastholdes på 8 pct. og udgifterne samles i én fond sammen med udgifterne til førtidspension*
- e) *Lejeværdibeskatningen erstattes af en kommunal ejendomsværdiskat*

a) *Lavere bundskat*

Bundskatten, som i dag er 8 pct., sættes gradvist ned til 6 pct. i 2002.

Mellemskatten og topskatten bevares uændret på hhv. 6 og 15 pct.

Det skrå skatteloft på 58 pct. bevares uændret. Det sker for at målrette skattelettelsen til de laveste indkomster. Samtidig opvejes fordelingsvirkningerne

af de seneste års stigende kommuneskat. I kraft af skatteloftet har dette været mere mærkbart for de lave indkomster end for de højeste indkomster.

Arbejdsmarkedsbidraget bevares uændret på 8 pct., *jf. tabel 2.1.*

Tabel 2.1. Skalaforløb for indkomstskat og arbejdsmarkedsbidrag.

Pct.	1998	1999	2000	2001	2002
Bundskat.....	8,0	7,5	7,0	6,5	6,0
Mellemskat	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Topskat	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Kommunal skat ¹⁾	31,7	31,7	31,7	31,7	31,7
I alt	60,7	60,2	59,7	59,2	58,7
Skatteloft ²⁾	58,0	58,0	58,0	58,0	58,0
Lønmodtagernes arbejdsmarkedsbidrag ...	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0

- 1) Under forudsætning af uændret kommuneskat. Ekskl. kirkeskat på 0,7 pct. i gennemsnitskommune.
- 2) Kirkeskatten er ikke omfattet af skatteloftet.

b) Højere bundfradrag ved beregning af mellemskatten

Bundfradraget for mellemskatten hæves med i alt 32.000 kr. frem til år 2002. Derved gives en målrettet lettelse til de laveste arbejdsindkomster. Det øger den økonomiske gevinst ved at arbejde. Forøgelsen af bundfradraget for mellemskatten indføres gradvist, *jf. tabel 2.2.*

Tabel 2.2. Skalatrin i indkomstskatten.

1998-niveau, kr.	1998	1999	2000	2001	2002
Personfradrag.....	31.400	31.400	31.400	31.400	31.400
Bundfradrag for mellemskat ...	139.000	147.000	155.000	163.000	171.000
Bundfradrag for topskat	251.200	251.200	251.200	251.200	251.200

Anm.: Efter træk af arbejdsmarkedsbidrag.

c) Fradragenes skatteværdi og skatten på kapitalindkomst bringes ned

Fradraget for renteudgifter udgår af mellemskatten og den statslige bundskat. Alle ligningsmæssige fradrag – bl.a. fradrag for befordring og faglige kontingenter – udgår af den statslige bundskat.

Fra år 2002 vil disse udgifter kun være fradragsberettiget i den kommunale og amtskommunale skat med en skatteværdi på ca. 32 pct. i en gennemsnitskommune, *jf. tabel 2.3.*

Tabel 2.3. Fradragenes skatteværdi.

Pct.	1998	1999	2000	2001	2002
<i>Renteudgifter, netto¹⁾</i>					
Lav ²⁾	40,4	39,9	35,9	32,4	32,4
Høj ³⁾	46,4	39,9	35,9	32,4	32,4
<i>Ligningsmæssige fradrag</i>	40,4	39,9	39,4	38,9	32,4
<i>Indskud på kapitalpension, højeste fradrag</i>	58,7	45,9	45,4	44,9	44,4

- 1) Personer med positiv nettokapitalindkomst har fradragsværdi for bruttorenteudgiften svarende til skatten på positiv nettokapitalindkomst, jf. tabel 2.4. nedenfor.
- 2) Personer med en skattepligtig indkomst, som overstiger personfradraget, men ikke omfattes af mellemskatten.
- 3) Personer som omfattes af mellemskatten eller af topskatten.

Anm.: I en gennemsnitskommune.

Ændringerne indføres gradvist. Fra 1999 kan *renteudgifter* ikke længere trækkes fra i grundlaget for mellemskatten. Fradraget i bundskatten udgår med halvdelen i år 2000 og bortfalder fra og med 2001.

Det gør det mere fordelagtigt at spare op. Samtidig skabes en bedre balance i den samlede kapitalindkomstbeskatning. Det gælder særligt i forhold til beskatningen af afkastet på pensionsopsparing, jf. afsnit 2.2.

De *ligningsmæssige fradrag* udgår af bundskatten fra og med 2002. For de lavest lønnede gives på samme tidspunkt et forhøjet befordringsfradrag – dels som kompensation for den lavere skatteværdi af netop dette fradrag, dels for at styrke beskæftigelsen. Forhøjelsen aftrappes, når indkomsten før træk af arbejdsmarkedsbidrag overstiger 180.000 kr. Forhøjelsen bortfalder helt for indkomster over 230.000 kr.

Indbetalinger til kapitalpension bliver ikke længere fradragsberettiget i topskatten. Fradragsværdien kan dermed højst udgøre ca. 44 pct. i en gennemsnitskommune i 2002.

Derved ophæves den særfordel, som personer med høje indkomster har haft ved at trække indbetalingerne fra i toppen af indkomsten, selv om udbetalingerne for alle beskattes med 40 pct. På den måde sidestilles personer med forskellige indkomster, og et betydeligt skattemæssigt tilskud til højere lønnede falder bort. Det vil fortsat – sammenlignet med anden opsparing – være fordelagtigt at skyde penge ind på en kapitalpensionskonto i kraft af en lavere beskatning af afkastet.

For de fleste skatteydere vil *skatten på positiv kapitalindkomst* falde i takt med værdien af rentefradraget til ca. 32,4 pct. i 2002. Det gælder for de skatteydere, hvor renteudgifterne er større end renteindtægterne. Dvs. skatteydere med en negativ *nettokapitalindkomst*. Den største del af skatteyderne har ne-

gativ nettokapitalindkomst, især når lejeværdien ikke længere indgår i kapitalindkomsten, jf. pkt. e) nedenfor.

Beskatningen af kapitalindkomst vil for personer med positiv *nettokapitalindkomst* afhænge af den samlede indkomst, jf. *tabel 2.4*.

Tabel 2.4. Marginalskat af positiv kapitalindkomst.

Pct.	1998	1999	2000	2001	2002
Ved negativ nettokapitalindkomst	40,4/46,4	39,9	35,9	32,4	32,4
Ved positiv nettokapitalindkomst					
<i>Laveste</i> ¹⁾	40,4	39,9	39,4	38,9	38,4
<i>Mellemste</i> ²⁾	46,4	45,9	45,4	44,9	44,4
<i>Højeste</i> ³⁾	58,7	58,7	58,7	58,7	58,7

1) Personer med en skattepligtig indkomst, som overstiger personfradraget, men ikke omfattes af mellemskatten.

2) Personer, der omfattes af mellemskatten, men ikke af topskatten.

3) Personer, der omfattes af topskatten.

Anm.: I en gennemsnitskommune.

For personer, der ikke betaler topskat, vil marginalskatten af positiv nettokapitalindkomst falde med ca. 2 pct. sammenlignet med 1998. For personer, der betaler topskat af kapitalindkomsten også efter lejeværdiens afskaffelse, vil beskatningsprocenten være uændret.

For topskatteydere vil beskatningsprocenten være uændret. Dog ændres grundlaget. I 1998 indgår kun nettokapitalindkomst over 21.400 kr. (42.800 kr. for ægtepar) i grundlaget for topskatten. Positiv nettokapitalindkomst derunder beskattes med 46,4 pct. Fra 1999 indgår al positiv nettokapitalindkomst. Til gengæld indgår lejeværdien ikke længere i grundlaget fra og med år 2000.

Skatten på positiv nettokapitalindkomst bevares nogenlunde på det nuværende niveau, bl.a. for at bevare en sammenhæng til marginalskatten på arbejdsindkomst. Hertil kommer hensynet til ikke at omfordele fra yngre til ældre generationer.

d) Arbejdsmarkedsbidraget fastholdes på 8 pct.

Udgifterne til arbejdsmarkedsordninger har hidtil være delt op i tre separate fonde med en automatisk regulering af bidragssatserne. Det har vist sig at være unødigt indviklet og have uheldige konsekvenser. Udgifterne samles derfor i en samlet fond, der desuden skal finansiere udgifterne til førtidspensionen.

Arbejdsmarkedsbidraget fastholdes på 8 pct. og nedsættes først, når indtægterne overstiger de samlede udgifter til arbejdsmarkedsordninger og førtids-

pension. Det vil først ske ved et stort fald i udgifterne fra det nuværende niveau.

Ved at tilføje udgifterne til førtidspensionen sikres det, at arbejdsmarkedsbidraget først lempes, når der er sket meget omfattende og varige forbedringer i form af lavere udgifter til det samlede arbejdsmarkedsområde. Derved sikres en højere prioritet til reduktion af den offentlige gæld og lavere indkomstskat. Lettelser af indkomstskatten virker bedre på arbejdsmarkedet og på opsparingen end reduktioner af arbejdsmarkedsbidraget.

e) Lejeværdibeskatningen erstattes af en kommunal ejendomsværdiskat

Den nuværende beskatning af lejeværdi af egen bolig erstattes af en amts- og primærkommunal ejendomsværdiskat.

Beskatningen af ejerboliger er skattemæssigt velbegrundet. Ejendomsskat belaster ikke marginals-katten eller konkurrencen med udlandet. Den stabiliserer ejendomsmarkedet og bidrager klart til omfordelingen, idet den betalte skat typisk stiger kraftigt med indkomstens størrelse, *jf. boks 2.1*. Disse egenskaber kendetegner såvel lejeværdibeskatningen som den nye kommunale ejendomsværdiskat.

Boks 2.1. Indkomst og skat af lejeværdi.

Skatten af lejeværdien er større, jo højere indkomsten er, jf. tabellen. For udvalgte indkomstintervaller gør den op, hvor meget skatten af lejeværdi udgjorde i pct. af den personlige indkomst i 1996. Skatten af lejeværdien som andel af indkomsten øges også i takt med stigende indkomst. Det skyldes flere forhold. Blandt andet er andelen af personer med ejerbolig voksende med indkomsten. Derudover vokser udgifterne til bolig typisk med indkomstens størrelse, og der er en særlig høj beskatning af lejeværdien på dyre boliger.

Indkomst	Skat af lejeværdi kr. pr. år	Skat af lejeværdi i pct. af personlig indkomst
80.000-120.000	230	0,24
180.000-250.000	1430	0,68
375.000-600.000	4775	1,00

Anm.: For den første indkomstgruppe er anvendt en skattesats på 40 pct., mens der for de andre er anvendt en skattesats på 46 pct.

Kilde: Lovmodel samt egne beregninger.

En finansiering med disse egenskaber kan ikke undværes, da det ellers ville sætte den øvrige beskatning og fordelingen under et uholdbart pres. Skat af lejeværdien giver i dag et provenu på 6-7 mia.kr. Aflastningen af den øvrige beskatning er imidlertid væsentligt større, fordi lejeværdien også holder igen på husprisernes stigning og dermed forhindrer et fald i opsparingen. Beskatningen forhindrer også en overførsel af indkomst til etablerede boligejere fra de kommende boligkøbere.

Lejeværdibeskatningen har været en del af personbeskatningen siden indførelsen af denne i 1903. Men lejeværdibeskatningen volder forståelsesproblemer, fordi den indgår som en del af indkomstbeskatningen.

Derfor afskaffes lejeværdibeskatningen og erstattes af en kommunal ejendomsværdiskat, der med hensyn til de fleste samfundsøkonomiske virkninger følger principperne i lejeværdibeskatningen, *jf. boks 2.2.*

Omlægningen er på kort sigt provenuneutral. I løbet af nogle år giver den en vis provenugevinst sammenlignet med et forløb, hvor skatten af lejeværdien sættes ned i takt med den lavere skat på negativ kapitalindkomst (rentefradragets skatteværdi). Det sikrer, at de gunstige virkninger på opsparingen og ejendomsmarkedet af lavere rentefradrag ikke udhules.

Boks 2.2. Den kommunale ejendomsværdibeskatning.

Den eksisterende skat på lejeværdi af egen bolig afskaffes fra år 2000 og erstattes af en kommunal ejendomsværdiskat.

Beskatningen af lejeværdi er en del af kapitalindkomstskatten. Ejendomsværdiskatten indgår derimod ikke i indkomstskatten. Men på de fleste punkter svarer ejendomsværdibeskatningen til lejeværdibeskatningen:

- *Beregningsgrundlaget* for ejendomsværdiskatten er – ligesom for lejeværdien – den offentlige ejendoms værdi i indkomståret.
- *Beskatningsniveauet* bevares for nuværende boligejere. For boliger med en værdi under 2.150.000 kr. betales som udgangspunkt 10 promille af ejendomsværdien.
- *Den forhøjede sats for dyre ejerboliger* bevares i ejendomsværdiskatten. For den del af ejendomsværdien, der overstiger 2.150.000 kr., betales 30 promille i skat.
- *Standardfradraget* fra lejeværdibeskatningen videreføres for nuværende ejere i den nye ejendomsværdiskat i form af et nedslag i skatten, men nedslaget bortfalder ved ejerskifte. Nedslaget er på 4 promille af de første 300.000 kr. af ejendomsværdien. Det virker moderat afdæmpende på prisstigningerne på boligmarkedet.
- *Begrænsningsreglerne for pensionister mv.* videreføres. Det lægger en øvre grænse på år-til-år stigningen i ejendomsværdiskatten for disse grupper.

2.2. Beskatning af kapitalindkomst

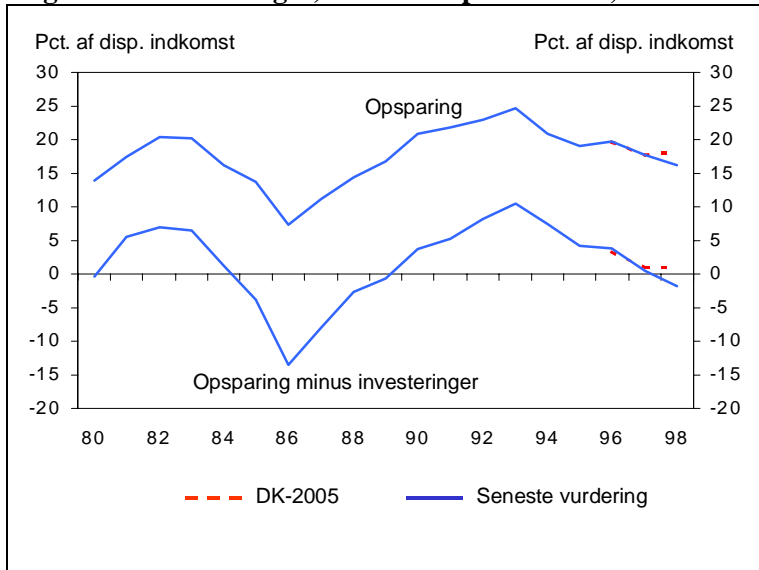
Der er to afgørende grunde til at sænke rentefradragets skatteværdi: Opsparingen øges, og der sikres bedre sammenhæng til realrenteafgiften.

Opsparingen øges

Den private sektors opsparing er ikke stor nok til at dække sektorens investeringer. Derfor er den private sektors finansielle opsparing, dvs. opsparingen minus investeringerne, negativ, *jf. figur 2.1.* Det har sat betalingsbalancen under pres.

Det er et problem, fordi den lavere opsparing i betydelig grad må tilskrives rentefradragets skattemæssige forvridninger af private beslutninger om opsparing. Fradraget indebærer, at den enkelte kun bærer knap halvdelen af de samfundsmæssige omkostninger ved låntagning. De indirekte virkninger i form af højere skat på andre områder indgår ikke i den enkeltes beslutning om låntagning.

Figur 2.1. Privat opsparing og finansiel opsparing (opsparing minus investeringer). Pct. af disp. indkomst, 1980-98¹.



1) Sammenholdt med regeringens 2005-plan fra april 1997.
Anm.: Tallene er på gammel nationalregnskabsform.

Andre lande har ikke så rummelige rentefradrag som Danmark, hvor fradragsværdien i 1998 er 46,4 pct. I Holland er fradraget på 37,5 pct. for almindelige indkomster. I Sverige og Norge er værdien henholdsvis 30 og 28 pct. I mange lande findes der slet ikke noget generelt fradrag for renteudgifter. Og for boligrenter er der ofte loft over fradragets størrelse.

Med en reduktion af rentefradragets værdi til ca. 32 pct. i 2002, vil fradraget fortsat være blandt Europas mest omfattende.

Rentespændet til udlandet er nu stort set afviklet. Det er en stor gevinst, især fordi det styrker erhvervenes investeringer – og dermed beskæftigelsen. Og det reducerer tillige forrentningen af statsgælden.

Hvis der fortsat gives et meget højt rentefradrag, forbliver opsparingen for lav. Samtidig er der stor risiko for, at ejendomsmarkedet bliver overophedet. Det rummer i sig selv en betydelig risiko for, at det lave rentespænd ikke kan bevares.

For ejendomsmarkedet er effekterne af et lavere rentefradrag eller en højere rente ikke væsentligt forskellige. For beskæftigelsen og samfundsøkonomien er forskellen imidlertid meget væsentlig.

For at den private sektor kan bidrage til en større samfundsmæssig opsparing, er det derfor nødvendigt at reducere værdien af rentefradraget. Det er den eneste sikre metode.

Den lavere skat på kapitalindkomst vil samlet stimulere opsparingen. Den helt afgørende virkning er lavere værdi skal på skal få negativ kapitalindkomst (rentefradraget). Det skyldes, at lavere skat på negativ kapitalindkomst har en stor opsparingsstimulerende virkning, mens lavere skat på positiv kapitalindkomst har en mindre og usikker effekt på opsparingsadfærden, *jf. boks 2.3*. Det er derfor velovervejet, at skatten på negativ nettokapitalindkomst sænkes mere end skatten på positiv nettokapitalindkomst.

Boks 2.3. Opsparingseffekter af forskellige tiltag.

Den lavere værdi af rentefradraget stimulerer opsparingen på fire måder:

1. Fordelen ved at udskyde forbrug forstærkes.
2. Udgifterne ved at have gæld øges, så det bliver nødvendigt at spare mere op for at nå et bestemt mål for lavere gæld og dermed større formue.
3. De offentlige finanser forbedres.
4. Der sker en væsentlig afdæmpning af væksten i ejendomspriserne og dermed det lånefinansierede forbrug.

Den lavere skat på positiv nettokapitalindkomst giver modsatrettede effekter på opsparingen (som ved præmiering af opsparing):

1. Den større fordel ved at udskyde forbrug til senere giver en øget opsparing.
2. Højere afkast af positiv kapitalindkomst reducerer behovet for at spare op for at nå en ønsket formue. Det giver en lavere opsparing.
3. De offentlige finanser belastes.
4. Der kan være en svag dæmpende effekt på ejendomsmarkedet ved, at en mindre del af formuen placeres i boliger.

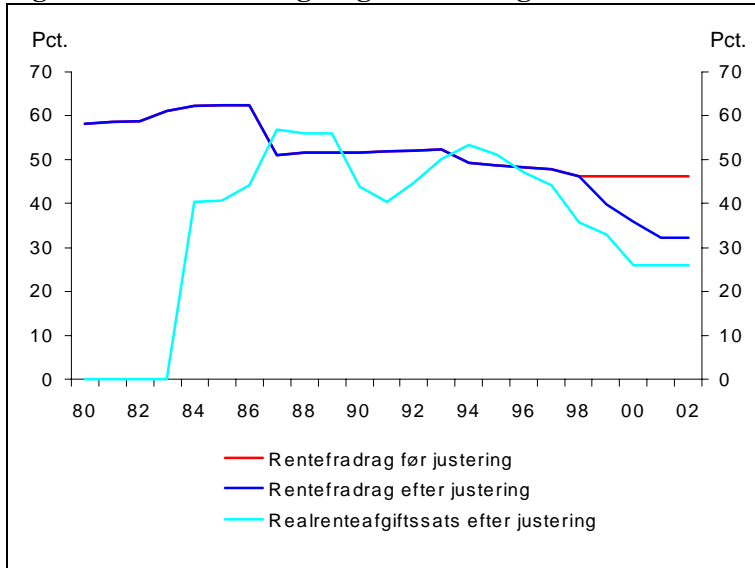
	Opsparingseffekt	
	Lavere skat på negativ netto- kapitalindkomst (lavere værdi af rentefradrag)	Lavere skat på positiv nettokapitalindkomst
1. Fordel ved udskudt forbrug	+	+
2. Nødvendig opsparing for at nå en given formue	+	÷
3. Offentlig opsparing	+	÷
4. Boligmarked	+	(+)
Samlet effekt	+	?

Der sikres bedre sammenhæng til realrenteafgiften

En reduktion af rentefradraget er også nødvendig, fordi realrenteafgiften er klart faldende. Der indføres en fast ny skat på pensionssektorens afkast med et lavt niveau på 26 pct., jf. kapitel 4. Men realrenteafgiften ville under alle omstændigheder falde til et niveau, der ligger langt under rentefradragets nuværende skatteværdi på godt 46 pct. En så betydelig forskel ville medføre lånefinansierede pengeomplaceringer til pensionssektoren med det ene formål at spare skat.

Uden et klart lavere rentefradrag ville der være risiko for en delvis tilbagevenden til den forskel mellem rentefradraget og skatten på pensionssektorens afkast, som var gældende i starten af 1980'erne, jf. figur 2.2. En stor del af den nuværende offentlige gæld opstod i den periode, bl.a. fordi pensionssektoren var skattefritaget, mens private renteudgifter samtidig var fradragsberettigede med en meget høj skatteværdi.

Figur. 2.2. Rentefradraget og realrenteafgiften.



Faldet i fradragenes skatteværdi bidrager samtidig til finansieringen af lavere bundskat. Det er ikke god politik at have en høj skattesats for at muliggøre store fradrag.

Samfundet skal ikke lide yderligere tab ved fortsat at udskyde den nødvendige langsigtede beslutning om at reducere rentefradragets skatteværdi. Den bør gennemføres nu, hvor det også er nødvendigt af hensyn til konjunktursituationen med det forudgående store rentefald og kraftigt stigende ejendomspriser.

2.3. Virkninger på marginals-katten

Justeringen vil reducere marginals-katten for de fleste. Den lavere marginalskat øger fordelene ved at yde en ekstra arbejdsindsats og reducerer tilskyndelsen til skattetænkning og sort arbejde. Skattejusteringen giver derfor et bidrag til et bedre fungerende arbejdsmarked.

Marginalskatteprocenterne ekskl. arbejdsmarkedsbidrag

Generelt betyder justeringen et fald i marginals-katten på 2 pct. for de, der ikke betaler topskat. Personer med de laveste lønninger og fuldtidsarbejde tjener 140-170.000 kr., når arbejdsmarkedsbidraget er betalt. For denne gruppe falder marginals-katten med 8 pct., jf. tabel 2.5., der viser marginals-katten, før der er taget hensyn til arbejdsmarkedsbidrag.

Tabel 2.5. Marginalskat af lønindkomst ekskl. arbejdsmarkedsbidrag, pct.

Løn efter arbejdsmarkedsbidrag, kr.	1998	1999	2000	2001	2002
31.400-139.000	40,4	39,9	39,4	38,9	38,4
139.001-171.000 ¹⁾	46,4	39,9	39,4	38,9	38,4
171.001-251.200	46,4	45,9	45,4	44,9	44,4
over 251.200	58,7	58,7	58,7	58,7	58,7

1) Bundgrænsen for mellemskatten forøges fra 139.000 kr. til 171.000 kr. over 4 år.

Anm.: I en gennemsnitskommune. Ekskl. arbejdsmarkedsbidrag, der er medregnet i tabel 2.6. nedenfor.

Marginalskatteprocenterne inkl. arbejdsmarkedsbidrag.

Der sker reduktion af marginalskatterne inkl. arbejdsmarkedsbidrag, *jf. tabel 2.6.* Det skyldes, at indkomstskattens trækprocenter sættes ned, mens arbejdsmarkedsbidraget bevares uændret.

Tabel 2.6. Marginalskat inkl. arbejdsmarkedsbidrag, pct.

Løn før arbejdsmarkedsbidrag, kr.	1998	1999	2000	2001	2002
34.130-151.087	45,2	44,7	44,2	43,8	43,3
151.088-185.870 ¹⁾	50,7	44,7	44,2	43,8	43,3
185.871-273.043	50,7	50,2	49,8	49,3	48,8
over 273.043	62,0	62,0	62,0	62,0	62,0

1) Bundgrænsen for mellemskatten forøges fra 151.088 kr. til 185.870 kr. (før arbejdsmarkedsbidrag) over 4 år.

Anm.: I en gennemsnitskommune.

Arbejdsmarkedsbidragets betydning for marginalskatten er illustreret i boks 2.4 nedenfor.

Boks 2.4. Arbejdsmarkedsbidrag og marginalskat. Et eksempel.

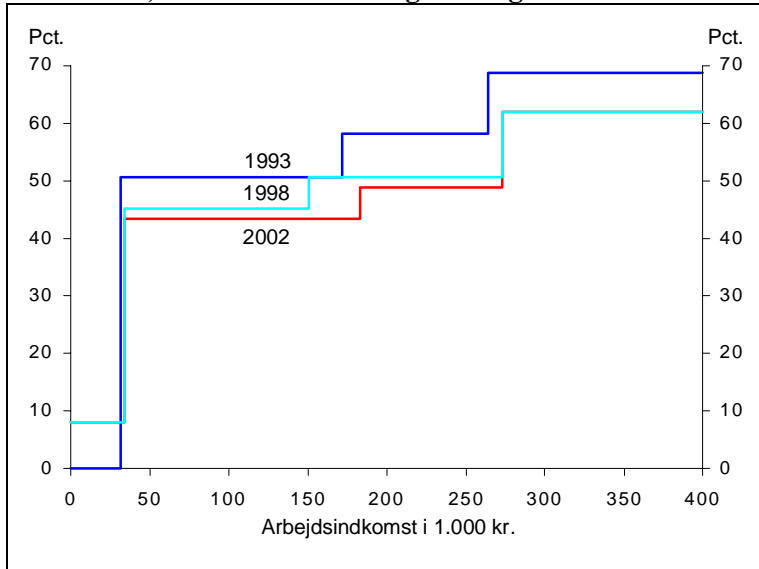
Som hidtil skal der kun betales indkomstskat af indkomsten efter træk af arbejdsmarkedsbidrag. Det svarer til, at arbejdsmarkedsbidraget er fradragsberettiget i den indkomst, der betales indkomstskat af. Den samlede marginalskat kan – som hidtil – derfor ikke beregnes ved at lægge arbejdsmarkedsbidraget sammen med den marginale indkomstskat

Med et arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct. og en marginal indkomstskat på 44,4 pct. vil en person med personlig indkomst på 250.000 kr. inkl. arbejdsmarkedsbidrag i 2002 have en samlet marginalskat på

8 pct. + 44,4 pct. af (100-8) pct. = 48,8 pct.

Sammenlignet med satserne i 1993 indebærer justeringen en reduktion i marginalskattesatsen inkl. arbejdsmarkedsbidrag for alle indkomsniveauer større end personfradraget, *jf. figur 2.3.*

Figur 2.3. Marginalskatten inkl. arbejdsmarkedsbidrag, 1993-satser, nuværende satser og satser gældende i 2002.



Anm.: I en gennemsnitskommune. Ved uændret kommuneskat fra 1998.

I forhold til de nuværende skattesatser falder marginalskatten inkl. arbejdsmarkedsbidrag med mindst 1,9 pct.enheder for de, der ikke betaler topskat, dvs. skatteydere med indkomster under ca. 273.000 kr.

Lavtlønnede med indkomster lidt over dagpengeniveauet skal i kraft af den højere bundgrænse ikke længere betale mellemskat. For dem falder marginalskatten inkl. arbejdsmarkedsbidrag dermed med mindst 7 pct.enheder.

Sammen med skattejusteringen forlænges aftrapningen for tilskud til forældrebetalingen i daginstitutioner. Det sænker den effektive marginalprocent med yderligere 6-13 enheder for småbørnsforsørgere med en indkomst på 100-210.000 kr. Modstykket er dog en forøgelse af den effektive marginalskat for forsørgere med højere indkomster, fordi aftrapningen strækker sig over et længere interval. Desuden kan der for lavtlønnede med befodringsfradrag fra 2002 komme et bidrag til marginalprocenten på 0-4 enheder fra den indkomstafhængige forhøjelse af befodringsfradrag.

For forsørgere med lave indkomster bidrager dette til et samlet fald i marginalskatten på op til 20 pct.enheder.

For alle beskæftigede falder marginalskatten i gennemsnit med ca. 1½ pct.enheder. Virkningen af det store fald for lavindkomsterne på gennem-

snittet for alle dæmpes til dels af uændret marginalskat for topskatteydere, samt af at nogle få skatteydere i kraft af mindre fradrag rykker fra at betale mellemskat til at betale topskat af de sidst tjente kroner.

Det er ikke muligt gennem skattesystemet at ændre markant på fordelene ved at arbejde fremfor at modtage passiv forsørgelse uden store uønskede konsekvenser for den økonomiske fordeling. Det er problemer, der skal løses i uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikken - først og fremmest gennem bedre kvalifikationer, aktivering og stramme rådighedsregler.

Sammen med en mere lige fordelingsprofil medfører skattejusteringen imidlertid også et vist bidrag til, at arbejde kan betale sig bedre end passiv forsørgelse.

For en person med en lav månedsløn på 15.000 kr. inkl. feriepenge og arbejdsmarkedsbidrag m.m. stiger forskellen til dagpenge med 150 kr. om måneden efter skat. Får personen også tilskud til daginstitution, øges fordelene ved at arbejde til ca. 300-500 kr. om måneden.

2.4. Virkningerne på den økonomiske fordeling og rådighedsbeløbene

Det er nødvendigt at afdæmpe væksten i forbruget. Derfor indebærer skattejusteringen ikke en lempelse af finanspolitikken. For en del skatteydere vil skattejusteringen derfor heller ikke medføre lettelser.

Fra 1998 til 2002 forventes den gennemsnitlige dansker at opleve en fremgang i de reale forbrugsmuligheder på omkring 6 pct. Det skyldes primært, at den stigende effektivitet i erhvervenes produktion får priserne til at stige mindre end lønnen. En sådan stigning forudsætter, at den gunstige og stabile økonomiske udvikling fortsætter.

Den enkeltes indkomst afhænger også af mange andre forhold, der kan have klart større betydning end skatteændringerne. Det er bl.a. arbejdstidens længde, omfanget af ferie og orlov, ændringer i kvalifikationer samt udviklingen på den enkelte virksomhed og det enkelte fagområde.

I gennemsnit betyder skattejusteringen, at der som udgangspunkt tegner sig en lidt større stigning end ellers for skatteydere med lave indkomster. Det modsatte er tilfældet for skatteydere med høje indkomster.

For de lavere indkomster kan stigningen i forbrugsmulighederne frem til 2002 blive knap 7 pct. eller knap 1 pct. mere end gennemsnittet, *jf. tabel 2.7.*

For de højeste indkomster kan stigningen blive ca. 4 pct. eller et par procent mindre end den almindelige velstandsfremgang.

Skatteprocenterne sættes ned for lave indkomster, mens marginalsatten for de højeste indkomster bevares uændret. Samtidig har fradragenes lavere skatteværdi forholdsmæssigt størst betydning for de højere indkomster. Det er de væsentligste faktorer bag omfordelingen i skattejusteringen.

Tabel 2.7. Forbrugsmulighederne.

Bruttoindkomst (1000 kr.)	Antal personer (1000)	Vækst i real disp. indk. 1998-2002 Pct.	Heraf skatteju- stering Pct.
Under 100.....	970	6,8	1,4
100 – 150.....	762	6,7	1,3
150 – 185.....	486	6,8	1,4
185 – 200.....	247	6,7	1,3
200 – 250.....	817	6,4	1,0
250 – 275.....	259	6,0	0,6
275 – 300.....	192	5,5	0,1
300 – 400.....	306	5,2	-0,2
400 – 500.....	79	4,1	-1,3
Over 500.....	37	3,9	-1,5
<i>Alle</i>	<i>4.155</i>	<i>6,2</i>	<i>0,8</i>

Anm: Beregningen er foretaget på familieniveau, hvorefter familieindkomsten er fordelt ligeligt på antallet af voksne i familien. Det er forudsat, at den årlige vækst i de nominelle disponible indkomster ekskl. pensionsbidrag udgør 3 ½ til 4 pct. om året frem til 2002, og at inflationen som gennemsnit udgør ca. 2 ¼ pct. inkl. grønne afgifter. Det er beregningsteknisk forudsat, at udviklingen forløber parallelt for modtagere af overførsler og erhvervsindkomst, og at progressionsgrænserne i skattesystemet virker neutralt.

Virkningerne på rådighedsbeløbet af ATP-opsparingens videreførelse er indregnet. Denne opsparing på årligt 1 pct. af indkomst fører imidlertid for den enkelte til større indkomst i pensionsalderen.

Virksomheder for boligejernes økonomi

For boligejerne har det betydning, hvordan justeringen påvirker forbrugsmulighederne, og hvordan udviklingen bliver i ejendomspriserne. For begge spørgsmåls vedkommende er justeringen lagt til rette med henblik på at holde en god balance.

For de fleste familier i ejerbolig vil faldet i rentefradragets skatteværdi opvejes af justeringens lettelse i personskatten, *jf. tabel 2.8*, hvor der angives et eksempel på skatteændringer for en typisk familie i ejerbolig med en relativt stor restgæld i huset. Familiens lettelse i form af lavere bundskat og mellem-skat er lidt større end faldet i fradragenes skatteværdi.

Tabel 2.8. Et eksempel med virkningen på indkomstskatten for en typisk familie i ejerbolig.

Virkning i 2002, kr.		
Lavere bundskatteprocent	-6.900	
Højere mellemskattegrænse	-3.800	
Lavere skat i alt		-10.700
Lavere rentefradrag	+7.500	
Ligningsmæssige fradrag	+2.400	
Lavere fradragsværdi i alt		+9.900
Indkomstskat i alt		-800

Anm.: Husstanden har en samlet indkomst på 450.000 kr. (250.000 og 200.000) samt 30.000 kr. i ligningsmæssige fradrag. Gælden udgør 750.000 med en effektiv rente på 7,2 pct.

Boligejere har typisk større renteudgifter end lejere. Skattejusteringen er derfor isoleret set til større fordel for lejerne end for ejerne.

Det skal imidlertid ses i sammenhæng med de store besparelser, som de fleste ejerfamilier har opnået i kraft af rentefaldet igennem de sidste fem år.

En typisk ejerfamilie har i kraft af rentefaldet og konverteringerne haft mulighed for at spare 5-6.000 kr. om året efter skat.

Udviklingen i renteudgifterne for ejerfamilierne i perioden 1992-1995 bekræfter, at disse muligheder er blevet udnyttet. Renteudgifterne for en gennemsnitlig ejerfamilie er faldet med omkring 10.000 kr. før skat alene i denne periode. Siden 1995 er renten faldet yderligere.

Husholdningernes nettorenteudgifter i 1998 svarer til godt 10 pct. af husholdningernes disponible indkomster mod over 15 pct. i 1986. Faldet skyldes både lavere rente og nedbringelse af gæld. Det betyder, at ændringer i rentefradragets værdi ikke påvirker de flestes økonomi så meget som tidligere.

Med indregning af skattejusteringen vurderes ejendomspriserne i de kommende år at vokse i takt med den almindelige prisudvikling. Skattejusteringen vil isoleret set dæmpe stigningerne i huspriserne, men det skal ses i sammenhæng med, at de senere års rentefald og stigende realindkomster først i løbet af en årrække vil være slået fuldt igennem på ejendomspriserne.

Hvis huspriserne på kort sigt fik lov til at stige uhindret kraftigt, ville det efterfølgende kunne føre til betydelige fald. Et fald i huspriserne kunne betyde, at restgælden for især nyetablerede ejere med store lån ville udgøre en uhenigtsmæssig stor del af husets mulige salgspris og i værste fald gøre nye ejere insolvente.

Skattejusteringen gennemføres for at stabilisere huspriserne og dermed forebygge en sådan situation.

Derved forhindres også, at de kommende års nye huskøbere skal købe til meget høje priser med risiko for at lide betydelige kapitaltab på et senere tidspunkt.

Husprisernes udvikling er yderligere belyst i kapitel 7.

3. Erhvervsbeskatningen

Det danske skattesystem har nærmet sig systemerne i de andre lande. Der er dog fortsat punkter, hvor Danmark afviger, og hvor internationaliseringen i stigende grad vil lægge et pres. Det gælder til dels beskatningen af selskaber.

Danmark har i dag en selskabsskattesats, der ligger i midten internationalt set. I forhold til vores nabolande (undtagen Tyskland) er skattesatsen dog højere. Der er derfor risiko for, at selskabsskattesatsen kan blive udslagsgivende, når virksomheder skal vælge, hvor de vil lægge produktionen. Det kan især få betydning i Øresundsregionen, hvis det nuværende spænd mellem den danske sats og den lavere svenske sats ikke mindskes.

Samtidig er skattebasen ikke bred nok. De nuværende afskrivningsregler indebærer en generel skattebegunstigelse, som ikke er velbegrundet i forhold til aktivernes økonomiske værdiforringelse. Reglerne er derudover indrettet efter tidligere tiders erhvervsstruktur og favoriserer kapitalintensive virksomheder, mens nyere vidensintensive virksomheder diskrimineres. Derved modarbejder erhvervsbeskatningen målet om at sikre ensartede rammevilkår for alle brancher, uanset karakteren af produktionsapparatet.

Derfor sættes selskabsskattesatsen ned. Og derfor finansieres en del af denne nedsættelse ved at justere afskrivningsreglerne.

3.1. Selskabsskattesatsen m.v.

Satsen for selskabs-, fonds- og virksomhedsbeskatningen sættes i løbet af to år ned fra 34 til 26 pct. Nedsættelsen styrker tilskyndelsen til at drive produktion i Danmark.

Satsnedsættelsen indebærer isoleret set et provenutab på ca. 6,4 mia.kr. på langt sigt.

Nedsættelsen finansieres ved en række initiativer, som vil sikre mere ensartede og gennemsikrelige rammevilkår, og som understøtter udviklingen af en moderne erhvervsstruktur. Beskatningen af virksomheder, der er beskæftiget med olie- og kulbrinteindvinding i Nordsøen, bibeholdes på uændret niveau.

3.2. Afskrivningsregler

Med de gældende regler er der flere forskellige satser for bygningsafskrivninger. Fra 1999 afskaffes forskudsafskrivninger for bygninger, og der indføres en enhedssats på 4 pct., så afskrivningsberettigede bygninger og installationer kan afskrives lineært over 25 år.

Satsen for saldoafskrivninger på driftsmidler, skibe og fly m.m. reduceres fra 30 til 25 pct. fra år 2000.

Denne justering af afskrivningsreglerne vil skabe større neutralitet i forhold til virksomhedernes investeringsbeslutninger – både generelt og på tværs af brancher med forskellig kapitalintensitet.

På langt sigt giver de ændrede afskrivningsregler et merprovenu på knap 2 mia.kr.

3.3. Lønsumsafgift

Den finansielle sektor vil få fuld gavn af den lavere selskabsskat – både direkte og gennem et højere afkast på aktiebeholdninger. Til gengæld vil sektoren bidrage forholdsvis lidt til finansieringen via afskrivningsreglerne. For at sikre medfinansiering til satsnedsættelsen også fra denne sektor, forhøjes lønsumsafgiften for den finansielle sektor med virkning fra 1999. Lønsumsafgiften skal med andre ord sikre, at selskabsskatte-reduktionen virker mere ens på forskellige virksomheder.

Forhøjelsen af lønsumsafgiften giver på langt sigt et merprovenu på knap 0,6 mia.kr., hvilket er godt 0,2 mia.kr. mindre end virkningen af selskabsskattelettelsen for sektoren.

3.4. Momscredit

Der gennemføres en smidiggørelse af erhvervslivets afregningsregler vedrørende moms.

Virksomheder med en omsætning på over 5 mill.kr. om året overgår til månedlig momsafregning. I andre lande er der typisk også månedlig afregning af moms fra store virksomheder. Omlægningen betyder, at kredittiden forkortes med 39 dage over 4 år.

Mellemstore virksomheder skal fortsat afregne moms kvartalsvis.

Til gengæld vil små virksomheder med en omsætning under ½ mill.kr. overgå fra kvartalsvis til halvårlig momsafregning, hvilket betyder en klar administrativ lettelse for de små virksomheder.

Samlet set vil antallet af momsangivelser falde med godt 40.000 på årsbasis.

Da de store virksomheder tæller tungt i den samlede afregning af moms, vil ændringen forbedre statens gennemsnitlige likviditet. Det giver staten en rentefordel på 1,2 mia.kr., som medgår til at finansiere en lavere selskabs-skattesats.

3.5. Aktieskat for pensionsopsparingen

Den resterende finansiering på erhvervsskatteområdet sker ved at indføre en skat på 10 pct. af aktieafkastet for pensionsopsparing med umiddelbar virkning. En del af den nuværende skattefordel flyttes dermed fra investorerne over til virksomhederne.

Det vil være en fordel for dansk erhvervsliv og vil gøre danske aktier relativt mere attraktive i forhold til udenlandske aktier, der ikke får en satsnedsættelse i hjemlandet. Dette vil være til gavn for dansk erhvervslivs muligheder for at få tilført risikovillig kapital.

Aktieskatten giver et provenu på 3,0 mia.kr. årligt.

Endelig gennemføres en række yderligere ændringer med begrænset prove-nueffekt.

4. Realrenteafgift og pensionsopsparing

Der betales realrenteafgift af kapitalafkastet af opsparing i pensionsordninger.

Realrenteafgiften blev indført i starten af 1980'erne. Skattefritagelsen frem til da var uforenelig med en holdbar udvikling i de offentlige finanser.

Realrenteafgiften blev indført, da der var høj og ustabil inflation. Derfor blev skatteprocenten gjort afhængig af realrenten, så afkastets værdi kunne stabiliseres. Store dele af afkastet har været undtaget fra beskatning, herunder afkastet af investeringer i aktier, visse ejendomme og indeksobligationer samt afkast af opsparing foretaget før 1983.

Tiden er nu løbet fra denne beskatningsform.

I dag er inflationen lav og stabil. Og danskerne har fået meget mere fleksible muligheder for at tage lån og omplacere deres opsparing. Det er godt, men forudsætter til gengæld en stabil og logisk sammenhæng mellem skatten på sammenlignelig indkomst.

Derfor lægges realrenteafgiften fra år 2000 om til en kapitalafkastskat med en fast lav sats på 26 pct., og skattegrundlaget gøres bredere.

Satsen på 26 pct. er sat lavt for at fastholde en skattemæssig tilskyndelse til at foretage pensionsopsparing.

Men ikke så lavt, at forskellen til værdien af rentefradraget fører til store pengeomplaceringer, lånefinansierede indskud og dermed forringelser af de offentlige finanser i en størrelsesorden, der ikke kan overskues.

Pensionssektorens årlige afkast udgør i dag omkring 75 mia.kr. og er dermed en stor del af danskernes indkomster. Formuen i pensionsinstitutterne er omkring 1.000 mia.kr.

Realrenteafgiften har i en årrække været 40-50 pct., men vil i 1998 og 1999 udgøre ca. 35 pct. Med uændrede regler ville afgiften med sikkerhed falde yderligere i årene herefter. Den nøjagtige størrelse af dette fald er vanskelig

at skønne. Men med en fremtidig rente og inflation på niveau med de seneste år ville afgiften i løbet af få år blive stabiliseret på et niveau tæt på de 26 pct.

Det store fald i afgiften medfører isoleret set et fald i skattebetalingen på 3-4 mia.kr. sammenlignet med 1998.

Hidtil afgiftsfritagne ejendomme vil fortsat være fritaget som efter gældende regler. Afkast af andre ejendomsinvesteringer bliver omfattet af afkastbeskatningen.

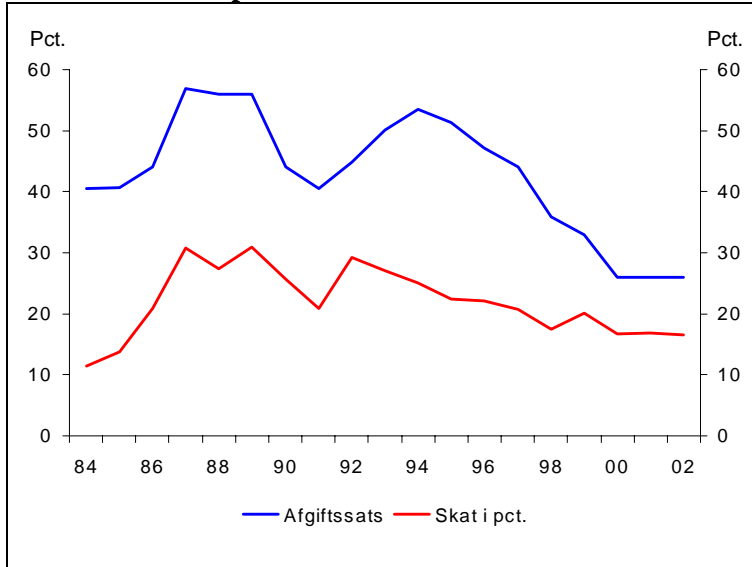
Regeringen vil frem til næste folketingssamling overveje mulighederne for en billigere og mere hensigtsmæssig finansiering af det almennyttige boligbyggeri til afløsning af den nuværende afgiftsfrie indeksfinansiering.

Til finansiering af lavere selskabsskat indføres, jf. kapitel 3, en skat på afkast af aktieinvesteringer på 10 pct.

Pensionssektoren får større frihed til at foretage aktieinvesteringer, idet loftet for den mulige andel af aktieinvesteringer forhøjes fra 40 til 50 pct. Uden aktieskatten ville det have været nødvendigt at finde en anden finansiering af provenutabet fra pensionssektoren ved et højere loft. Provenutabet skyldes, at skatten på aktieafkast hidtil har været væsentligt lavere end skatten på obligationsafkast.

Selv om realrenteafgiftsatsen har været væsentligt højere, har den samlede skat på pensionssektorens afkast som følge af friholdelser typisk ikke udgjort mere end 20-30 pct. af sektorens afkast, *jf. figur 4.1*. Sammen med aktieskatten stabiliserer justeringen skattens andel af pensionssektorens afkast på 16-17 pct.

Figur 4.1. Realrenteafgiften, 26 pct.-afgiften og den samlede skat som andel af pensionssektorens afkast.



Anm.: Ekskl. éngangsprovener ved ophævelse af skattebetingede udskydelser i årene 2000-2002.

Beskatningen i pensionssektoren omlægges til et lagerprincip for både aktier og obligationer. Det medfører, at kursgevinster beskattes, når de har fundet sted. Dermed forøges effektiviteten på obligationsmarkedet. Det hidtidige princip har medført en vis forsinkelse i handlen med værdipapirer alene for at udskyde skatten af afkastet.

Denne omlægning kan medføre betydeligt større udsving fra år til år i afgiftsbetalings størrelse. På kort sigt er der et éngangsprovener for det offentlige, idet en række skattebetingede udskydelser ophæves.

Indkomstskat ved ind- og udbetalinger

Satserne for indkomstskat påvirker værdien af fradraget for pensionsindskud og værdien af udbetalinger fra pensionsordninger med løbende ydelser.

Skatten på udbetalinger falder især ved indkomster, der omfattes af det højere bundfradrag i mellemskatten, jf. tabel 4.1., hvilket vil tilgodese en stor del af de, der på nuværende tidspunkt har udbetalinger fra en arbejdsmarkedspension.

Tabel 4.1. Indkomstskat ved ind- og udbetalinger for pensionsordninger, 2002.

	Fradrag for indbetaling		Skat ved udbetaling		Kapitalpension Udbetaling
	Gældende regler	Nye Regler	Gældende regler	Nye regler	
Løbende ydelser:					
Bundskat	40,4	38,4	40,4	38,4	40
Mellemskat, lav ¹⁾	46,4	38,4	46,4	38,4	40
Mellemskat, høj ²⁾	46,4	44,4	46,4	44,4	40
Topskat	58,7	58,7	58,7	58,7	-
Kapitalpension, topskat.....	58,7	44,4	-	-	40

1) For indkomst inkl. arbejdsmarkedsbidrag på under 185.870 kr.

2) For indkomst inkl. arbejdsmarkedsbidrag på over 185.870 kr.

For indbetaling til kapitalpensioner reduceres fradragsretten for de højeste indkomster. Det betyder, at tilskyndelsen til opsparing i kapitalpension bliver mere ensartet for personer med forskellig indkomst. I dag er forskellen mellem fradragsværdien og skatten ved udbetaling 18,7 pct. for de højeste indkomster mod 0,4 pct. for de lave indkomster.

For skatteydere, der ved indbetaling, men ikke udbetaling, betaler topskat, vil det fremover være mere attraktivt at vælge pensionsopsparing med løbende ydelse frem for kapitalpension. Pensionsopsparing med løbende ydelser bør være mere fordelagtig, da kapitalpensionsordninger i højere grad rummer mulighed for andre end pensionsmæssige dispositioner.

Den enkeltes fordel ved at foretage pensionsopsparing er ikke begrænset til, at fradraget ved indbetaling typisk er højere end skatten ved udbetalingen.

Først og fremmest skal pensionsopsparingen ses i lyset af den fordel, pensions- og livsforsikringselskaber kan tilbyde ved at investere og forvalte opsparingen effektivt.

Dernæst er der fortsat en betydelig fordel forbundet med den lavere afkastbeskatning i pensionsopsparing end for afkast af anden opsparing.

5. Grønne afgifter

De grønne afgifter forhøjes med henblik på at fastholde disse afgifters reale værdi. Forhøjelsen sker på et godt tidspunkt, idet råolieprisen er faldet. Dermed modvirkes, at lavere energipriser på verdensmarkedet giver en miljøbelastende stigning i energiforbruget.

Der mangler endnu et stykke vej, før målet om at mindske udledningen af CO₂ bliver nået. Forhøjelsen af de grønne afgifter skubber udviklingen et skridt i den rigtige retning.

Provenugevinsten af de grønne afgiftsforhøjelser udgør ca. 4 mia.kr. i år 2000 og ca. 5,7 mia.kr. i år 2002.

5.1. Energiafgifterne

Energiafgifterne på energi til opvarmning er et fast beløb pr. liter eller kg. Det betyder, at den reale værdi af afgiftssatserne udhules, efterhånden som priserne stiger i takt med den generelle inflation.

Den forventede udvikling i reguleringstallet i perioden 1999-2002 tilsiger en forhøjelse af afgiften på fyringsolie med ca. 22 øre/l. Hvis olieafgiften skulle være fulgt med inflationen siden sidste regulering i midten af 1980'erne skulle afgiften stige med ca. 60 øre/l.

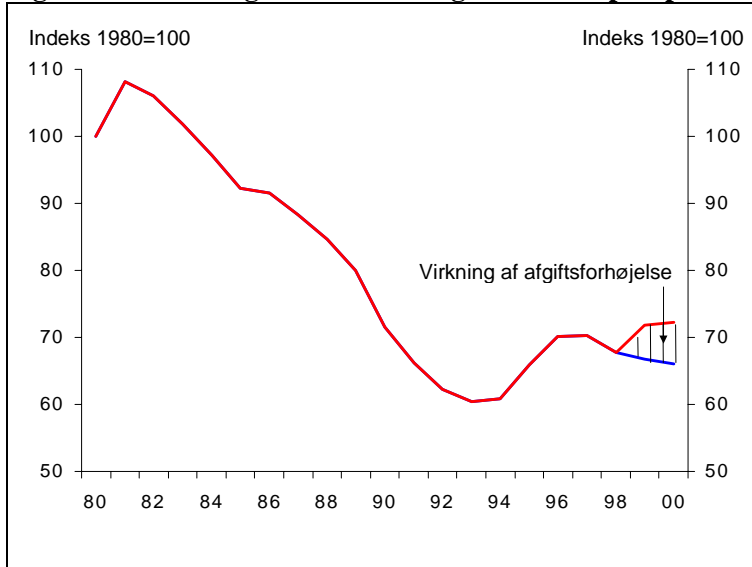
Samlet forhøjes afgiften på fyringsolie med 34 øre/l indtil 2002, heraf 21 øre/l fra den 1. juli 1998.

Afgifterne på kul er forhøjet ved skattereformen 1994-98. Afgifterne forhøjes svarende til olieafgiften, men med en vis forsinkelse. Afgiften på elvarme forhøjes 1999-2002 i samme takt som den forventede udvikling i reguleringstallet. For anden el sker en tilsvarende forhøjelse, men på én gang fra 1. januar 1999.

5.2. Benzinafgiften

Siden starten af 1980'erne er den reale pris på benzin inklusive afgifter faldet med mere end en trediedel, *jf. figur 5.1.*

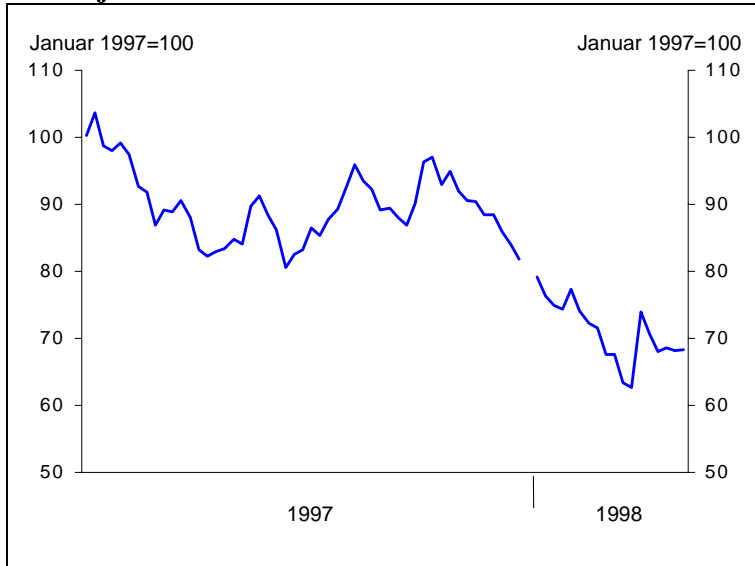
Figur 5.1. Udviklingen i husholdningernes reale pris på benzin.



Senest er prisen på råolie på verdensmarkedet faldet markant, *jf. figur 5.2.* Dette giver anledning til et større forbrug af benzin og brændsel til skade for miljøet. Derudover betyder prisfaldet, at husholdningerne får forbedret deres købekraft, hvilket øger den generelle forbrugsefterspørgsel. Det er uheldigt i den nuværende konjunktursituation. En forhøjelse af benzinafgiften modvirker disse virkninger af prisfaldet.

Råolieprisfaldet fra 1997 til det forventede niveau for 1998 svarer til et prisfald på benzin på godt 20 øre/l inklusive moms.

**Figur 5.2. Udviklingen i verdensmarkedsprisen på råolie.
Indeks januar 1997 = 100.**



Benzinafgiften forhøjes med en virkning på salgsprisen inkl. moms på 50 øre pr. liter fra 1. januar 1999. I de følgende tre år forøges benzinafgiften yderligere, så den samlede forhøjelse frem til år 2002 bliver på 87,5 øre pr. liter inkl. moms.

Det er sandsynligt, at den tyske benzinafgift vil stige i 1999. Under forudsætning af uændret grænsehandel, men efter tilpasning i forbruget, vil provenuet inkl. moms udgøre ca. 1,1 mia.kr. i 1999 stigende til 1,9 mia.kr. i år 2002 og frem.

Såfremt de forventede tyske benzinafgiftsstigninger gennemføres hurtigere end forudsat, fremrykkes forhøjelsen af benzinafgifterne herhjemme tilsvarende. Såfremt de forventede tyske afgiftsstigninger forsinkes væsentligt i forhold til det forudsatte, suspenderes de planlagte stigninger i benzinafgiftsstigningerne i årene 2000-2002. Provenuvirkningen heraf neutraliseres ved at fremrykke forhøjelserne af energiafgifterne.

De danske benzinafgifter følger som minimum de tyske. Dog skal der altid tages højde for hensynet til at undgå stigende grænsehandel.

5.3. Registreringsafgiften

Når bilforhandlere afregner registreringsafgift til staten, får de en ekstraordinært lang henstand med indbetalingen på 3 måneder ud over den normale afregningsfrist for afgifter. To måneder af denne ekstraordinære kredittid afskaffes fra 1. juli 1998 og resten fra 1999, så betalingsreglerne kommer på linie med de fleste andre afgifter.

Harmoniseringen skønnes at medføre et merprovenu på 0,9 mia.kr. årligt og en prisstigning på biler på typisk omkring 3 pct. Denne prisstigning skal ses i lyset af, at bilpriserne er steget med kun 5 pct. i de sidste 5 år, hvor det generelle prisniveau i økonomien er steget med 11 pct.

Som konsekvens af den normaliserede betalingsfrist for registreringsafgift hæves den mindsteavance, som skattemæssigt indregnes i grundlaget for registreringsafgiften. Som hidtil må den faktiske avance gerne være mindre end denne beregningstekniske mindsteavance.

5.4. Virkning af afgiftsforhøjelserne for den enkelte

Forhøjelsen af energifgifterne skal ses i lyset af den reale udhuling af afgifterne på olieprodukter mv. samt det aktuelle fald i råoliepriserne. Selv efter afgiftsforhøjelserne er fuldt gennemført i år 2002, vil den del af indkomsten, der går til el og varme ikke være steget sammenlignet med situationen for få år siden.

Målt i kroner virker afgiftsforhøjelserne typisk kraftigere, jo højere indkomst man har. Forhøjelsen udgør dog en lavere andel af husstandsindkomsten, jo højere indkomsten er.

For en enlig, der bor i lejlighed og har en indkomst på 150.000 kr. om året, udgør belastningen ca. 1.000 kr. årligt. For ægtepar med samlet indkomst mellem 400-500.000 kr. udgør belastningen i gennemsnit ca. 3.325 kr. årligt.

Det er ikke givet, at energipriserne vil blive ved med at være på det nuværende lave niveau. Derfor er personskatten justeret sådan, at højere energipriser ikke vil ændre udsigterne til en positiv udvikling i indkomstfordelingen i de kommende år.

Udgifterne til energi afhænger af energiforbruget og ikke af indkomsten. Det betyder, at den enkelte husstand selv kan påvirke udgiften ved at spare på energien og omlægge sit forbrug til gavn for miljøet.

6. Samlet provenuvirkning

Skattejusteringen indebærer i slutåret 2002 en samlet lettelse af indkomstskatten med godt 10 mia.kr., heraf ca. halvdelen som følge af lejeværdibeskatningens afskaffelse. Lejeværdibeskatningen erstattes af en ny kommunal ejendomsværdiskat, der indbringer et provenu på 6-7 mia.kr., *jf. tabel 6.1.*

Tabel 6.1. Skattejusteringens umiddelbare provenuvirkninger.

Mia.kr. 1998-niveau.	1998	1999	2000	2001	2002
Personskat m.v.	0,0	0,2	-7,3	-8,7	-10,3
Ejendomsværdiskat	0,0	0,0	6,6	6,8	7,0
Grønne afgifter.....	0,6	4,1	4,6	5,1	5,7
Pensionsafkast ¹⁾	0,0	-1,1	-3,7	-3,7	-3,8
Erhvervsstat ²⁾	1,6	1,1	-0,8	-0,2	0,3
I alt	2,2	4,2	-0,6	-0,6	-1,0
- heraf med umiddelbar forbrugsvirkning ³⁾ ..	0,6	4,3	3,8	3,2	2,4
Herudover engangsprovenuer ⁴⁾	0,7	0,9	3,6	4,6	5,0

1) Ekskl. aktieafgift.

2) Inkl. aktieafgift, der giver provenu fra 1998.

3) Personskat, ejendomsværdiskat og grønne afgifter.

4) Vedr. ændringer i afskrivningsregler og i beskatningen af afkast af pensionsopsparing.

Anm.: Provenuvirkninger beregnet i forhold til 1998-satser og regler.

Af skattejusteringens samlede provenuvirkning er det umiddelbart forbrugsdæmpende provenu – dvs. personskat, ejendomsværdiskat og grønne afgifter – på 4,3 mia.kr. i 1999 og gradvist faldende til 2,4 mia.kr. i 2002.

Provenuet af de grønne afgifter vokser svagt fra 4 mia.kr. i 1999 til 5-6 mia.kr. i år 2002. Forhøjelsen af de grønne afgifter giver et beskedent provenu allerede i 1998.

Sammenlignet med 1998 fører den nye lave skat på pensionssektorens afkast til et tab af provenu, som kun delvist opvejes af ophævede undtagelser. Også i forbindelse med videreførelsen af realrenteafgiften ville der være kommet et provenutab.

Når aktieskatten i pensionssektoren medregnes, er omlægningen af erhvervsbeskatningen omtrent provenuneutral efter 2002.

Med henblik på at styrke den private opsparing videreføres det midlertidige bidrag til ATP, som blev indført for 1998. Bidraget indbetales som i 1998 på individuelle konti, der forrentes og udbetales i forhold til størrelsen af den enkeltes indbetaling.

Videreførelsen betyder – i kraft af fradragsretten – fortsat et tab på de offentlige finanser på ca. 3 mia.kr. og et skattetryk, der ligger ca. 0,3 pct.enheder lavere, end hvis pensionsopsparingen ikke fandt sted. Forværringen af de offentlige finanser modsvares i et vist omfang af, at den ekstra pensionsopsparing beskattes, når den kommer til udbetaling.

7. Stabilisering af den økonomiske udvikling

Fremgangen kan ikke fortsætte i det hidtidige tempo.

Hvis udviklingen ikke stabiliseres, vil presset på arbejdsmarkedet føre til stigende løninflation med tab af konkurrenceevne og markedsandele til følge. Betalingsbalancens overskud kan i praksis forsvinde.

Ledigheden er faldet så kraftigt, at den i foråret nu er klart lavere end den forudsatte udvikling i 2005-planen fra april 1997, hvor der i forvejen var forventet et fald.

Boks 7.1. 2005-planen.

Formålet med 2005-planen er at sikre fuld beskæftigelse i år 2005 ved at afskaffe den langvarige ledighed og sikre plads på arbejdsmarkedet til de, der ellers ville forlade det på grund af manglende jobmuligheder.

Blandt forudsætningerne for planen er en stabil økonomisk udvikling med lav inflation og en afvikling af gælden til udlandet, så nettorentudgifterne falder bort.

Fremgangen i beskæftigelse og arbejdsindsats er en forudsætning for at kunne udbygge den offentlige service samt nedbringe den offentlige gæld og skatten på arbejde og opsparing.

Der er samtidig en reel risiko for, at rentespændet til udlandet vil blive udvidet. En stigende rente vil skade erhvervsinvesteringerne og øge renteudgifterne på stats- og udlandsgælden.

Det meget store fald i ledigheden er i sig selv glædeligt. Men erfaringerne viser, at fald i ledigheden skal være gradvise for at blive robuste. Et hurtigt og kraftigt fald, der overopheder økonomien, efterfølges derimod af en nedgangsperiode. Det vil særligt være til skade for arbejdsmarkedets svage grupper, hvis ledigheden igen begynder at stige.

Hvis inflationen går op, renten stiger, og danske virksomheder mister betydelige markedsandele, vil det ikke være muligt at realisere målene i 2005-planen for højere beskæftigelse og lavere gæld. Med større gæld vil det blive vanskeligere at finansiere udgifterne til det voksende antal ældre efter år 2005.

7.1. Justeringens virkninger

Regeringens strategi er at stabilisere den økonomiske udvikling gennem en moderat finanspolitisk stramning og ved at tilskynde til øget privat opsparing. Det vigtigste bidrag hertil er en lavere værdi af rentefradraget. Det er en nødvendig langsigtet justering, der under alle omstændigheder kun kunne udskydes nogle få år.

Skattejusteringen er lagt til rette med en sammensætning og en størrelse, der stabiliserer den økonomiske fremgang uden at standse den. Stabiliseringen er også på kort sigt nødvendig, fordi:

- 1) Renten er faldet kraftigt i alle de vestlige lande. Derudover har der været et velkomment fald i rentespændet, som skal fastholdes.
- 2) Væksten på eksportmarkederne er gået lidt ned. Samtidig er priserne på import og energi faldet, hvilket øger behovet for at dæmpe det private forbrug.
- 3) Kommunernes forbrug er vokset hurtigere end forudsat og må fremover have et mere afdæmpet væksttempo.

Disse ændringer har øget presset på arbejdsmarkedet og har dermed forøget risikoen for en opgang i løninflationen. Endvidere er overskuddet på betalingsbalancen sat under pres.

Skattejusteringen og de supplerende elementer sætter ind og balancerer netop de tre faktorer.

Isoleret set bidrager opsparingsforøgelsen og de samlede stramminger af finanspolitikken til en afdæmpning af den økonomiske aktivitet i 1999 med 1–1 ¼ pct. målt på BNP. En lille del af virkningen kommer allerede i 1998.

Godt halvdelen af den samlede virkning skyldes effekten på opsparingen og boligmarkedet af lavere rentefradrag.

Justeringen af skatten for husholdninger – personskat, ejendomsværdiskat og afgifter – bidrager med en finanspolitisk stramning i 1999 og de nærmeste år. På længere sigt påvirker skattejusteringen isoleret set husholdningerne omtrent neutralt. Men i kraft af rentefradragets lavere skatteværdi fremkommer et væsentligt bidrag til at dæmpe de kraftigt stigende huspriser og øge opsparingen på både kort og længere sigt.

Videreførelsen af ATP-opsparingen bidrager også til at øge den private opsparing.

Forhøjelsen af de grønne afgifter balancerer virkningen på forbruget af lavere import- og energipriser. Forhøjelsen af afgifterne følger efter en periode, hvor energiafgifterne og -priserne er vokset mindre end priserne på andre varer og tjenester.

Afgiften på kommunale skattestigninger bidrager til at bringe væksten i det kommunale forbrug tilbage til det hidtil forudsatte spor. Afdæmpningen er forenelig med en fortsat høj offentlig service med den nødvendige gradvise udbygning i lyset af bl.a. stigende børnetal og løsning af problemerne i sundhedssektoren.

Med justeringen og de supplerende initiativer vurderes den samlede produktion, BNP, at stige med 2,5 pct. i år og 1,9 pct. i 1999, jf. Økonomisk Oversigt fra Økonomiministeriet. Væksten i det private forbrug skønnes at blive reduceret til ca. 1,5 pct. i 1999, hvilket er ca. 2 pct. enheder mindre end gennemsnittet for de sidste 5 år.

Overskuddet på betalingsbalancen ventes at blive forøget til knap 1 pct. af BNP i 1999.

Der ventes et fortsat, men betydeligt mere afdæmpet fald i ledigheden til et niveau på omkring 180.000 personer som gennemsnit for 1999.

Forbrugerpriserne vil i 1998 stige omkring 2 pct., hvilket er mindre end tidligere ventet, bl.a. som følge af lavere priser på import og energi. Afgiftsførhøjelserne på energi kan overgangsvist øge stigningstakten i forbrugerpriserne til 2,7 pct. i 1999.

7.2. Justeringens virkninger i perspektiv

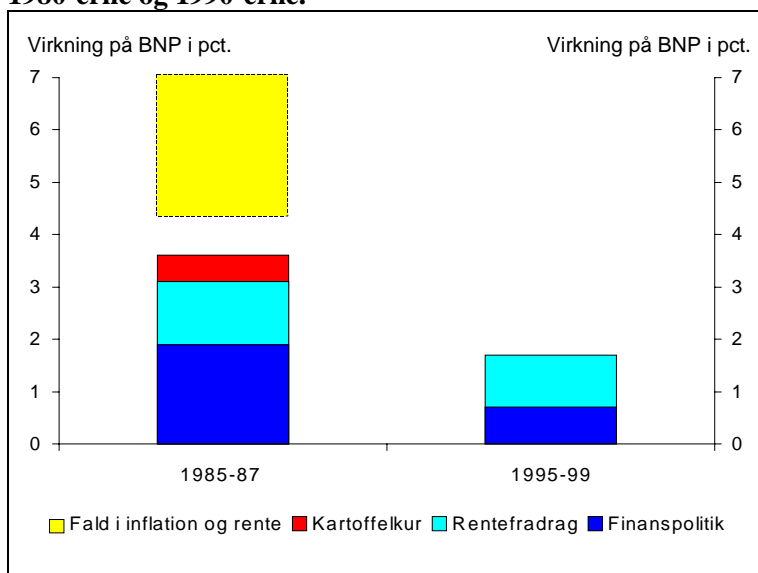
I den økonomiske opgang i anden halvdel af 1990'erne vil der med justeringen samlet set være foretaget stramninger af finanspolitikken og opsparingen, der dæmper den økonomiske aktivitet med 1½-2 pct., jf. figur 7.1. Den overvejende del af disse virkninger skyldes den aktuelle skattejustering og de supplerende initiativer.

Stramningerne er klart mindre end de stramninger, der blev foretaget i midten af 1980'erne. Det kan forenes med en sund økonomisk udvikling, fordi der i 1990'erne er sket betydelige forbedringer af de økonomiske strukturer, herunder på arbejdsmarkedet, og fordi udgangspunktet i form af overskud på

betalingsbalancen har været klart bedre, end det var før opsvinget i 1980'erne.

Derfor er der heller ikke risiko for at gentage forløbet efter opsvinget i 1980'erne med en lang og dyb lavkonjunktur.

Figur 7.1. Stramminger og andre årsager til opbremsning. 1980'erne og 1990'erne.



Note: Gjort op som de skønnede virkninger på den økonomiske aktivitet i 1988 og 2000 af de forudgående års stramminger. Desuden er vist de skønnede virkninger i 1988 af stigningen i realrenten efter skat som følge af det parallelle fald i inflation og rente i årene 1982-86, jf. teksten.

I årene 1985-87 var strammingerne af finanspolitikken væsentligt større, jf. figur 7.1, bl.a. som følge af større stigninger i energifgifterne og kommuneskatten.

I forbindelse med skattereformen fra 1987 faldt rentefradragets skatteværdi. Aktivitetsvirkningen heraf kan skønnes til nogenlunde samme størrelsesorden som effekten af den nye skattejustering. Kartoffelkuren fra 1986 bidrog yderligere til de økonomiske stramminger i midten af 1980'erne.

Den væsentligste – men ofte oversete – enkeltårsag til den store opbremsning i anden halvdel af 1980'erne var imidlertid efter alt at dømme det store forudgående fald i inflationen og eftervirkningerne efter den kraftige vækst på ejendomsmarkedet, som fandt sted 1983-86.

Faldet i inflationen efter 1982 blev ledsaget af et tilsvarende fald i renten. Det store fald i den nominelle rente gav i første omgang et usædvanligt stort skub til ejendomsmarkedet, selv om realrenten efter skat faktisk steg i samme periode. Årsagen synes at være, at det samtidige fald i inflationen først gradvist slog igennem i adfærden hos forbrugere og boligkøbere. I kraft af rentefradraget faldt renten efter skat væsentligt mindre end inflationen.

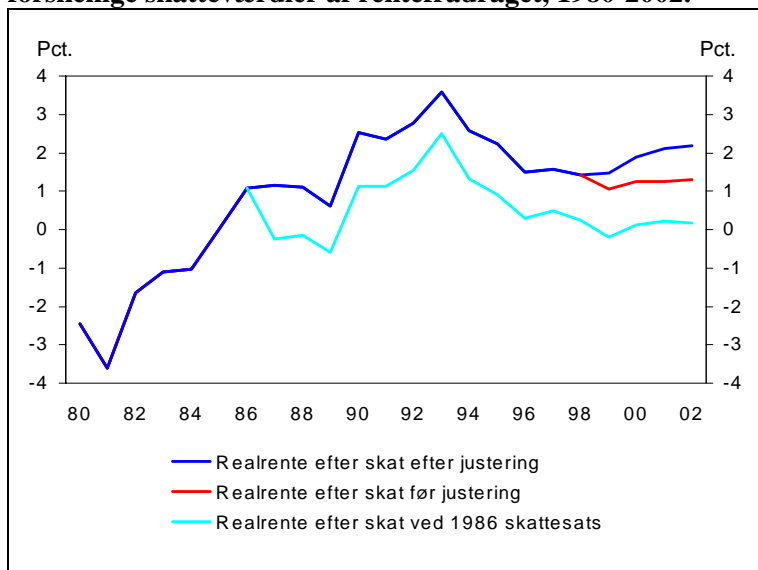
Tages der højde herfor var de opbremsende faktorer i midten af 1980'erne tilsammen op mod fire gange større end virkningerne af skattejusteringen og finanspolitikken i anden halvdel af 1990'erne.

En gentagelse af forløbet fra anden halvdel af 1980'erne med en lang og dyb lavkonjunktur er derfor ikke tænkeligt.

Det bekræftes også af udviklingen i realrenten efter skat.

Realrenten efter skat steg markant op gennem 1980'erne og særligt kraftigt i perioden frem til 1986, *jf. figur 7.2*. I årene frem til 1993 var der en fornyet stigning i realrenten efter skat.

Figur 7.2. Realrenten efter skat for husholdningerne - med forskellige skatteværdier af rentefradraget, 1980-2002.



Kun en beskednen del af denne stigning skyldes skattereformen fra 1987, der for den gennemsnitlige husholdning sænkede rentefradragets skatteværdi med ca. 11 pct.enheder.

Faldet i rentefradraget bidrog dengang isoleret set til en stigning i realrenten efter skat på ca. 1 pct.enhed. Det er kun en tredjedel af den underliggende stigning i realrenten efter skat i perioden 1982-88 og kun en sjettedel af stigningen fra 1982 til 1993. En del af 1987-reformens virkninger på opsparingen blev endvidere opvejet af kommunale skattestigninger i årene 1983-88. Væksten i kommuneskatten forøgede isoleret set værdien af rentefradraget.

Siden 1993 er realrenten efter skat faldet ganske meget, hvilket skyldes lavere rente i udlandet og et lavere rentespænd. Det har mindsket opsparingen.

Reduktionen af rentefradragets skatteværdi i den nuværende skattejustering fra 46,4 pct. til 32,4 pct. bidrager til at øge realrenten efter skat med knap 1 pct.enhed i 2002. Virkningen opvejer mellem en tredjedel og halvdelen af faldet i realrenten siden 1993.

I den nuværende situation kan der ikke ske et fald i inflationen, som det skete i 1980'erne. Inflationen er bragt ned til et tilfredsstillende og stabilt lavt niveau. Samtidigt forebygger skattejusteringen, at der sker en opgang i renten som følge af højere rentespænd. Det ville der være risiko for, hvis den kraftige aktivitetsfremgang fortsatte i uændret tempo.

Ejendomspriserne og boligernes økonomi

Isoleret set kan rentefradragets lavere skatteværdi dæmpe væksten i huspriserne med i gennemsnit ca. 3 pct. om året over en periode på ca. fire år, i alt 10-14 pct. Det kan sammenlignes med stigningen i de foregående fem år på i alt 60 pct. Hvis en del af faldet i rentefradragets skatteværdi er indarbejdet i forventningsdannelsen, fordi behovet for denne reduktion har været kendt og diskuteret længe, kan gennemslaget på ejendomspriserne blive mindre.

Virkningen skal ses i sammenhæng med de senere års rentefald, og risikoen for at renten ville stige i fravær af skattejusteringen.

Der er fortsat en underliggende vækst i huspriserne, bl.a. fordi virkningen af den lave rente endnu ikke er slået fuldt igennem. Heller ikke virkningerne af de forudgående års store stigninger i realindkomsterne er formentlig slået fuldt igennem på efterspørgslen efter ejerboliger.

Vurderingen er derfor, at huspriserne fortsætter med at stige, men i et mere afdæmpet tempo. Huspriserne skønnes med justeringen at vokse i takt med den almindelige prisudvikling.

Det har betydning, at husejerne undgår et direkte fald i boligpriserne, idet et sådant fald kan føre til, at gælden ved salg af huset er høj sammenlignet med den mulige salgspris. Risikoen for et sådant fald afværges bedst ved at fore-

bygge så store kortsigtede stigninger i huspriserne, at denne stigning senere vender til et drastisk fald.

Alternativerne til stramningen af den økonomiske politik og en reduktion af rentefradraget kan bl.a. være stigende markedsrenter eller en væsentligt større finanspolitisk stramning.

Det er hverken for samfundet eller den enkelte rationelt at bevare et meget højt rentefradrag for at kompensere boligmarkedet for et tilsvarende højere rentespænd.

Selv om en opgang i renten reducerer forbrug og investering og dermed forbedrer betalingsbalancen er dette imidlertid et meget skadeligt alternativ. En høj rente dæmper ikke kun ejendomsmarkedet, men skader bl.a. erhvervsinvesteringerne, *jf. tabel 7.2.*

Tabel 7.2. Effekten af ændret skatteværdi af rentefradraget og ækvivalent stigning i rente¹. Virkning efter 4 år.

	Ændret rentefradrag	Højere rente
	----- Afvigelse i pct. -----	
Privat forbrug.....	-1,4	-1,2
Erhvervsinvesteringer	-2,3	-5,0
Off. nettorenteudgifter, pct. af BNP	-0,2	-0,5

- 1) Beregningsteknisk forudsættes renten at stige med 1,4 pct.enhed til et niveau, der medfører samme virkning på huspriserne som faldet i rentefradraget.

En høj rente sænker også den enkeltes og virksomhedernes tilskyndelse til at investere i uddannelse og opkvalificering. Beskæftigelsen ville skades og finanspolitikken blive sat under pres. Samtidig øges forrentningen af stats- og udlandsgælden.

Et andet hypotetisk alternativ til reduktionen af rentefradragets skatteværdi er en meget kraftig finanspolitisk stramning på op til 20 mia.kr., idet en sådan stramning ville have en tilsvarende aktivitetsdæmpende virkning. En sådan stramning ville belaste den enkeltes økonomi betydeligt, *jf. boks 7.2* og medføre beskæring af de offentlige udgifter eller strukturelle forringelser i form af højere skatteprocenter.

Boks 7.2. Finanspolitisk stramning som alternativ til større opsparing.

Den lavere skattemæssige værdi af rentefradraget giver isoleret set et provenu på ca. 5 mia.kr. Hertil kommer, at det lavere rentefradrag i kraft af større privat opsparing og afdæmpning af boligmarkedet på 3-4 års sigt dæmper den økonomiske aktivitet svarende til virkningen af en forhøjelse af indkomstkatten med yderligere mindst 15 mia.kr. Den lavere skattemæssige værdi af rentefradraget modsvarer derfor en samlet forhøjelse af den almindelige indkomstskat med omkring 20 mia.kr. Også husejernes økonomi ville dermed blive markant belastet, hvis den nødvendige afdæmpning skulle opnås gennem skatteforhøjelser fremfor større privat opsparing.

Isolerede virkninger på indkomstkatten for en typisk boligejer. Skattejusteringen og alternativ med højere personskat i stedet for lavere rentefradrag.

	Skattejustering	Alternativ
Gevinst ved skat på løn	-10700	+3100
Fradragsværdier	+9900	+1300
Skattebetaling i alt	-800	+4400

Anm.: Jf. tabel 2.8. Faldet i rentefradragets skatteværdi er i alternativet erstattet af en forøgelse af personskatten med 20 mia.kr. Beløbet svarer til provenuet af ca. 4 pct.enheder højere bundskat eller 3-4 pct.enheder højere arbejdsmarkedsbidrag.

Bilag

Overblik over skattejusteringer mv.:

Personskat		1999	2000	2001	2002
1.	Bundskatten nedsættes fra 8 til 6 pct.	-½ pct.	-½ pct.	-½ pct.	-½ pct.
2.	Negativ nettokapitalindkomst udgår af bundskattegrundlaget		Halvdelen udgår	Det hele udgår	
3.	Negativ nettokapitalindkomst udgår af mellemskattegrundlaget	Gennemføres			
4.	Ligningsmæssige fradrag udgår af bundskattegrundlaget				Gennemføres
5.	Mellemskattegrænsen forhøjes med 32.000 kr.	+8.000 kr.	+8.000 kr.	+8.000 kr.	+8.000 kr.
6.	Kapitalpensionsindskud tillægges topskattegrundlag	Gennemføres			
7.	Bundfradrag for positiv nettokapitalindkomst i topskattegrundlag ophæves	Gennemføres			
8.	Lejeværdi og standardfradrag afskaffes		Gennemføres		
9.	Befordringsfradragjustering for lavindkomster				Gennemføres
10.	Der etableres en samlet arbejdsmarkedsfond.	Gennemføres			
11.	Arbejdsmarkedsfondens dækningsområde udvides til også at dække udgifterne til førtidspension, bruttorevalidering mv.	Gennemføres			
12.	Aftrapningsintervallet for tilskud til økonomisk friplads i daginstitution fordobles	Gennemføres			
13.	Gifte pensionisters pensionstillæg forhøjes med 720 kr.	+360 kr.	+360 kr.		
14.	Skattepligtig værdi af firmabiler hæves fra 23 til 25 pct.	+ 1 pct.	+ 1 pct.		

Ejendomsskat				
	1999	2000	2001	2002
1. Kommunal ejendomsværdiskat i stedet for lejeværdi: 10 promille/30 promille for ejerboliger.		Gennemføres		
2. Nedslag for nuværende ejere af parcel- og sommerhuse på 4 promille, maks. 1.200 kr. Bortfalder ved ejerskifte.		Gennemføres		
3. Ekstra nedslag på 2 promille af ejendomsværdien for alle nuværende ejere af ejerboliger. Bortfalder ved ejerskifte.		Gennemføres		
4. Yderligere indkomstafhængigt nedslag for alderspensionister på 4 promille, maks. 6.000 kr. for helårshuse og 2.000 kr. for sommerhuse.		Gennemføres		
5. Indkomstgraduering af pensionistnedslag med 6 pct. af "socialindkomst" ud over 130/200.000 kr.		Gennemføres		
6. Begrænsningsregel i år til år stigning for folke- og førtidspensionister fyldt 60 år samt efterlønsmodtagere, stigning må maks. udgøre 500 kr.		Gennemføres		

ATP				
	1999	2000	2001	2002
1. Den midlertidige pensionsopsparing gøres permanent.	Gennemføres			
2. Forenkling med hensyn til bidragsyderkreds, administration af bagatelgrænse m.v.	Gennemføres			

Grønne afgifter					
	1998	1999	2000	2001	2002
1. Olieafgift (fyringsolie fra 149 øre/l til 183 øre/l)	1. juli +21 øre		1. januar +3 øre	1. januar +5 øre	1. januar +5 øre
2. Naturgas (164 øre/m ³ til 202 øre/m ³)	1. juli +24 øre		1. januar +3 øre	1. januar +5 øre	1. januar +6 øre
3. Kul (stenkul 41,3 kr./GJ til 51,0 kr./GJ)		1. januar +3,7 kr.	1. januar +2,0 kr.	1. januar +2,0 kr.	1. januar +2,0 kr.
4. Afgift af varme fra affald på 12,9 kr./GJ brutto		1. januar +4,9 kr.	1. januar +2,7 kr.	1. januar +2,6 kr.	1. januar +2,7 kr.
5. Elvarme (39,5 øre/kWh til 45,5 øre/kWh)		1. januar +1,5 øre	1. januar +1,5 øre	1. januar +1,5 øre	1. januar +1,5 øre
6. El til andet end varme (46 øre/kWh til 52 øre/kWh)		1. januar +6,0 øre			
7. Benzinafgift forhøjes. Forhøjelser ud over 1999 betinget af tyske afgiftsstigninger.		+50 øre inkl. moms	+12½ øre inkl. moms	+12½ øre inkl. moms	+12½ øre inkl. moms
8. Registreringsafgift, ekstraordinær kredittid på 3 mdr. afvikles	2 måneder	Yderligere 1 måned			
9. Registreringsafgift, justering af mindsteavance-regler fra 5 til 7,5 pct.	1. juli +1,7 pct.	1. januar +0,8 pct.			

Realrenteafgift				
	1999	2000	2001	2002
1. Afskaffelse af realrenteafgiften samt selskabsbeskatning af livsforsikringselskaber og indførelse af fast kapitalafkastbeskatning på 26 pct.		Gennemføres		
2. Overgang til lagerværdiopgørelse			Gennemføres ¹⁾	
3. Afvikling af realisationssaldo			Gennemføres ¹⁾	
4. Afskaffelse af ejendomskvoter	Gennemføres			
5. Aktieloft hæves til 50 pct.	Gennemføres			

¹ Gennemføres og opgøres i 2001, men betales i 5 rater 2001-2005.

Erhvervsskat		1999	2000	2001	2002
1.	Selskabs-, fonds- og virksomhedsskatten nedsættes til 26 pct., dog reelt ikke for virksomheder, der indvinder olie og naturgas i Nordsøen.	-4 pct.	-4 pct.		
2.	Bygningssfskrivningssatsen ændres til enhedssats på 4 pct.	Gennemføres			
3.	Saldoafskrivningssats nedsættes til 25 pct.		Gennemføres		
4.	Der indføres regler om tynd kapitalisering.	Gennemføres			
5.	Regler om armlængdeprincippet.	Gennemføres			
6.	Generel beskatning af gaver til fonde.	Gennemføres			
7.	Ejertidsnedslaget afvikles over en 10-årig periode og indekseringsreglen afskaffes. Der indføres et bundfradrag ved opgørelsen af ejendomsavancen ved afståelse af blandet benyttede ejendomme.	Gennemføres			
8.	Succession ved arv til juridiske personer afskaffes. Succession ved arv i aktiver, der ikke er erhvervsvirksomhed eller hovedaktionæraktier, der udgør mere end 15 pct. af aktiekapitalen, afskaffes.	Gennemføres			
9.	Momskredit – overgang til månedlig afregning for store virksomheder (-39 dage over 4 år), halvårlig for små virksomheder (gennemføres 1998).	-10 dage (store virksomheder)	-10 dage (store virksomheder)	-10 dage (store virksomheder)	-9 dage (store virksomheder)
10.	Kortere kredittid for pensionsinstitutters afregning af arbejdsmarkedsbidrag	Gennemføres			
11.	Lønsumsafgift på finansiel virksomhed forhøjes.	Halv indfasning	Fuld indfasning		
12.	Skat af realrenteafgiftspligtiges aktieafkast på 10 pct. Gennemføres 1998.				
13.	Initiativer i tidligere fremsat lovforslag om afskrivningsregler.	Gennemføres			
14.	Præcisering af selskabers skattepligt ved afståelse af § 2a-aktier.	Gennemføres			
15.	Lempeligere regler for efterbeskatning af indskud på etableringskonto.	Gennemføres			

Andet		1999	2000	2001	2002
1.	Afgift på kommunale skattestigninger	Gennemføres			
2.	Kommunal medfinansiering af skrå skatte-loft fastfryses på 1998-niveau	Gennemføres			

Tabel 1. Skattejusteringens umiddelbare provenuvirkninger, 1998-2002.

Mia.kr. 1998-prisniveau	1998	1999	2000	2001	2002	Langt sigt
Indkomstår						
1. Personskat mv. (se tabel 2).....	0,0	0,2	-7,3	-8,7	-10,3	-10,3
2. Ejendomsskat (se tabel 2).....	0,0	0,0	6,6	6,8	7,0	8,0
3. Grønne afgifter ¹⁾ (se tabel 3)..	0,6	4,1	4,6	5,1	5,7	5,7
4. Pensionsafkast ²⁾ (se tabel 4) ..	0,0	-1,1	-3,7	-1,7	-0,7	-3,8
5. Erhvervsstat ³⁾ (se tabel 5)	2,3	2,0	2,8	2,4	2,2	0,1
<i>I alt</i>	2,9	5,2	2,9	3,9	4,0	-0,2
Heraf engangsprovenuer:						
- Pensionsafkast.....	0,0	0,0	0,0	2,0	3,1	0,0
- Afskrivninger	0,0	0,9	3,6	2,6	1,9	0,0
- Tilbageløb selskabsskat.....	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>I alt ekskl. engangsprovenuer</i>	2,2	4,2	-0,6	-0,7	-1,0	-0,2

Anm.: Provenuvirkninger beregnet i forhold til 1998-satser og regler.

- 1) Inkl. virkning af kortere kredittid for registreringsafgift.
- 2) Ekskl. aktieskat.
- 3) Inkl. aktieskat, som medfører et merprovenu i 1998.

Tabel 2. Provenuvirkninger af personskattejusteringer mv., 1999-2002.

Mill.kr.1998-prisniveau	1999	2000	2001	2002	Langt sigt
Indkomstår					
1. Personbeskatning					
1.1 Nedsættelse af bundskatten med ½ pct.-point årligt i 1999-2002	-2.625	-5.250	-7.875	-10.500	
1.2 Gradvis udvidelse af bundskattegrundlaget i 2000-2002	0	1.515	2.845	4.530	
1.3 Det skrå skatteloft fastholdes på 58 pct. fra 1999	410	810	1.190	1.535	
1.4 Al negativ nettokapitalindkomst udgår af mellemskattegrundlaget fra og med 1999.....	2.235	2.235	2.240	2.275	
1.5 Mellemskattegrænsen forhøjes med 8.000 kr. årligt i årene 1999-2002.....	-1.155	-2.195	-3.150	-4.025	
1.6 Kapitalpensionsindskud tillægges topskattegrundlaget fra 1999.....	1.250	1.265	1.265	1.270	
1.7 Al positiv nettokapitalindkomst medregnes i topskattegrundlaget fra 1999 .	400	400	400	400	
1.8 Justering af befordringsfradraget for lavtlønnede fra 2002	0	0	0	-140	
1.9 Bortfald af overskud af ejerbolig fra 2000	0	-5.730	-5.310	-5.300	
<i>I alt personbeskatning.....</i>	<i>515</i>	<i>-6.950</i>	<i>-8.395</i>	<i>-9.955</i>	<i>-9.955</i>
2. Kommunal ejendomsskat.....	0	6.610	6.830	7.020	8.000
3. Øvrige initiativer:					
3.1 Gifte pensionisters pensionstillæg forhøjes med 360 kr. årligt pr. person.	-125	-250	-250	-250	
3.2 Forhøjelse af social pension sfa. bortfald af overskud af ejerbolig	0	-105	-105	-105	
3.3 Ændring i skat vedr. skattepligtige pensioner	50	145	145	140	
3.4 Fordobling af aftrapningsintervallet for friplads i daginstitution.....	-320	-320	-320	-320	
3.5 Højere skattepligtig værdi af firmabil.	80	160	160	160	
<i>I alt øvrige initiativer.....</i>	<i>-315</i>	<i>-370</i>	<i>-370</i>	<i>-370</i>	<i>-370</i>
<i>Samlet virkning</i>	<i>200</i>	<i>-710</i>	<i>-1.935</i>	<i>-3.310</i>	<i>-2.325</i>

Anm.: ÷ = provenutab/merudgift.

Tabel 3. Provenuvirkninger af afgiftsjusteringer, 1998-2002.

Mill.kr. 1998-prisniveau	1998	1999	2000	2001	2002	Langt sigt
Indkomstår						
1. Varme og el						
1.1 Olieafgift.....	150	300	350	420	490	490
1.2 Naturgas.....	250	500	560	665	790	790
1.3 Kul.....	0	70	105	145	180	180
1.4 Affald til varme.....	0	75	115	155	195	195
1.5 Elvarme.....	0	25	45	70	90	90
1.6 Tilbageføring erhverv.....	-50	-115	-135	-165	-200	-200
1.7 El til andet end varme.....	0	780	780	780	780	780
<i>I alt excl. moms.....</i>	<i>350</i>	<i>1.635</i>	<i>1.820</i>	<i>2.070</i>	<i>2.325</i>	<i>2.325</i>
1.8 Moms.....	90	410	455	515	580	580
<i>I alt varme og el.....</i>	<i>440</i>	<i>2.045</i>	<i>2.275</i>	<i>2.585</i>	<i>2.905</i>	<i>2.905</i>
2. Benzin.....	0	1.125	1.395	1.670	1.940	1.940
3. Ændret kredittid for registre- ringsafgift.....	180	880	880	880	880	880
4. Samlet virkning.....	620	4.050	4.550	5.135	5.725	5.725

Anm.: ÷ = provenutab/merudgift.

Tabel 4. Provenuvirkninger af justeringer i skat på pensionsafkast, 1999-2002.

Mill.kr. 1998-prisniveau	1999	2000	2001	2002	Langt sigt
Indkomstår					
1. Provenu fra overgang til 26 pct. sats ¹⁾ ...	0	100	150	450	450
2. Engangsprovenu ved overgang til la- gerværdiopgørelse samt afvikling af re- alisationssaldoen ²⁾	0	0	2.000	3.100	0
3. Livsforsikringssselskabers fritagelse for selskabsbeskatning ³⁾	0	0	0	0	0
4. Afskaffelse af afgiftsfri ejendomsvoter	0	10	20	30	0
5. Tilbageløb.....	0	-	-20	-40	0
<i>I alt virkning af lovforslag.....</i>	<i>0</i>	<i>110</i>	<i>2.150</i>	<i>3.540</i>	<i>450</i>
6. Strukturelt provenutab i forhold til 1998 regler for realrenteafgiften.....	-1.100	-3.800	-3.800	-4.200	-4.200
<i>I alt.....</i>	<i>-1.100</i>	<i>-3.690</i>	<i>-1.650</i>	<i>-660</i>	<i>-3.750</i>

Anm.: Provenuvirkningen opgjort ift. 1998-satser og -regler.

- 1) Inklusive virkning af ændrede regler for investeringsbeviser.
- 2) I 2003-2005 er engangsprovenuet ca. 3,1 mia.kr., hvorefter det bortfalder.
- 3) Fra 2000 hvor livsforsikringssselskaberne i stedet undergives pensionsafkastbeskatning.

Tabel 5. Provenuvirkninger af erhvervsskatteomlægning, 1998-2002.

Mill.kr. 1998-prisniveau	1998	1999	2000	2001	2002	Langt sigt ³⁾
Indkomstår						
Selskabs- og virksomhedsskattesats, pct.	34	30	26	26	26	
<i>Lettelser:</i>						
1. Nedsættelse af selskabsskat og fondsskat ¹⁾	0	3.400	6.800	6.800	6.800	6.150
2. Nedsættelse af virksomhedsskat	0	350	700	700	700	675
3. Bundfradrag i ejendomsavancen erstatte ejertidsnedslaget og indekseringsreglen i ejendomsavancebeskatningsloven	0	75	50	50	50	15
4. Lempeligere regler for efterbeskatning af indskud på etableringskonto	0	25	25	25	25	25
<i>I alt skattelettelser</i>	0	3.850	7.575	7.575	7.575	6.865
<i>Finansiering:</i>						
1. Lønsumsafgift, finansiel sektor	0	300	600	600	600	575
2. Fastholdelse af selskabsskatte pct. på 34 ved kulbrinteindvinding mv	0	225	450	450	450	400
3. Skat (10 pct.) på realrenteafgiftspligtiges aktieafkast	1.500	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
4. Modernisering af afskrivningssystemet:						
4.1 Indførelse af enhedssats på 4 pct. for bygningsafskrivninger	0	650	710	795	890	955
4.2 Nedsættelse af saldoafskrivningsprocent til 25 pct.	0	0	3.500	2.625	2.050	750
4.3 Øvrige ændringer på afskrivningslovområdet	70	1.140	1.005	895	760	200
5. Regler om tynd kapitalisering.	0	0	0	0	0	0
6. Lovfæstelse af armslængdeprincippet for koncernforbundne selskaber	0	0	0	0	0	0
7. Generel beskatning af gaver til fonde ...	0	100	100	100	100	100
8. Ændringer vedr. kredsen af successionsberettigede, samt aktiver, der kan succederes i	0	50	100	100	100	100
9. Genopretning af selskabers skattepligt ved afståelse af § 2a-aktier (finansielle selskaber i lavskattelande)	0	0	0	0	0	0
10. Tilbageløb fra selskabsskat	700	150	225	300	300	375
11. Tilbageløb fra virksomhedsskat	0	0	65	200	335	575
12. Tilbageløb fra skat på aktieafkast ²⁾	-15	-25	-50	-75	-100	-1.240
13. Stramning af momskreditfordel	0	195	580	870	1.215	1.140
14. Justering af kredittid for pensionsinstitutternes afregning af arbejdsmarkedsbidrag	0	75	75	75	75	75
<i>I alt finansiering</i>	2.255	5.860	10.460	10.035	9.875	7.105
<i>Netto erhvervsbeskatning</i>	2.255	2.010	2.785	2.360	2.200	140

1) Provenuerne er baseret på FL98-provenuet reduceret med 2,6 mia. kr. i engangsindtægter vedr. kursgevinstforslaget (overgang til lagerprincip på realkreditinstitutternes fondsbeholdninger) og varelagernedskrivninger, dvs. en selskabsskat på 29 mia.kr. med gældende sats på 34 pct.

2) Reduktion af pensionsudbetalingerne skønnes at reducere indkomstskatteprovenuet på langt sigt med 1,2 mia.kr., som er indfaset over 50 år.

3) Langtidsprovenueffekten er nutidsværdien af de årlige provenubevægelser sat på rente (7 pct. rente for skat, 26 pct. selskabsskat og 50 pct. skattesats inkl. arbejdsmarkedsbidrag for erhvervsdrivende personer).